

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ У ДЗЕРКАЛІ ЗМІ:

**За повідомленнями
друкованих та інтернет-ЗМІ, телебачення і радіомовлення
29 березня 2013 р., п'ятниця**

ДРУКОВАНІ ВИДАННЯ

- У світлі Міньйона** *Анна Даниленко, "Україна молода"* 3
- В Україні з офіційним візитом побував Генеральний секретар Парламентської Асамблеї Ради Європи Ж.–К. Міньйон. Він зустрівся з Президентом В.Януковичем, Головою ВР В.Рибаком, керівниками опозиційних фракцій А.Яценюком, В.Кличком та О.Тягнибоком, донькою ув'язненої экс–Прем'єрки Є.Тимошенко, а також народним депутатом І.Луценко.
- Кому потрібний двопалатний парламент в Україні?** *Микола Томенко, "Голос України"* 3
- "Ідея двопалатного парламенту в українській версії мала вигляд найсимпатичнішої та найбажанішої для оточення майже всіх українських президентів. Мудрі люди свого часу підказали схему, що теоретично нагадує демократичні моделі управління, а практично забезпечує легалізацію корупційного та авторитарного принципу управління країною".
- Сергій Сас: «Раніше люди більш по-державному ставилися до того, що відбувалося в суспільстві»** *Юлія Лучик, «День»*.....6
- Минуло 19 років від дня проведення перших парламентських виборів у незалежній Україні. Перед тим, у 1990 році, до Верховної Ради вже обирали народних депутатів І скликання, однак тоді Українська РСР була ще частиною Радянського Союзу. Перші ж демократичні вибори в державі відбулися 27 березня 1994 року. За усіх 450 депутатів ІІ скликання голосували на мажоритарних округах, а явка виборців склала майже 76%. Про спільне й відмінне у роботі Верховної Ради тодішнього і нинішнього скликань говоримо з народним депутатом С.Сасом.
- Олесь Доній: Опозиція має висувати більш принципового, аніж ерудованого** *Катерина Бачинська, "Україна молода"* 8
- Позафракційний народний депутат–опозиціонер — про вибір між В.Кличком, А.Яценюком та О.Тягнибоком, підводні течії виборів у Києві й недоцільність компромісу між грабіжником і пограбованим.
- «Свобода» не фашисты?.. А хто?** *Сергей Лозунько, «2000»*.....11
- Партия «Свобода» оскорблена обвинениями в фашизме, звучащими в адрес ее представителей в стенах Верховной Рады, и намерена в связи с этим обратиться в суд. «Это оскорбление, и мы однозначно будем обращаться в суд», — заявил народный депутат от «Свободы» О.Кайда в интервью ВВС.
- Малчать! Сидеть! Доки опозиціонери виголошують ініціативи, режим Януковича зміцнює свої позиції** *Журнал "Український тиждень"* 15
- Ігри влади довкола виборів у столиці та довиборів у проблемних округах можуть свідчити про своєрідне тестування нею реакції опозиції та суспільства й водночас відпрацювання сценарію відтермінування виборів і до Верховної Ради в разі її розпуску та невпевненості у здатності

здобути потрібний результат на позачергових парламентських перегонах. М.Азаров тим часом почав публічно просувати думку, що вибори в Україні й так відбуваються зачасто.

ІНТЕРНЕТ-ЗМІ

Ігор Лисов: «Інфраструктура є пріоритетом для українців» *Українські Національні Новини*.....17

Одним із основних пріоритетів під час вибору житла для українців є соціальна інфраструктура. Про це сказав Радник Голови ВР з питань будівництва І.Лисов.

Валентин Наливайченко: «Чутки про Кличка розповсюджують за гроші» *Главком* 17

Розмова з экс-головою СБУ та нинішнім першим заступником голови Комітету Верховної Ради з закордонних справ відбулась якраз в пік надзвичайної ситуації в столиці. Тому депутат часто переходив до теми снігу та мерських виборів, які, здається, вже зовсім непотрібні його партійному шефу.

За расово чистый парламент! *Обозреватель*.....25

"Нет, до измерения черепов дело в Украине пока не дошло. Просто одна из парламентских партий пытается навязать украинскому обществу свою программу. Не считается с тем, что национализм пока не является государственной идеологией Украины".

БЛОГИ

Анатолій Гриценко: «Військові навчання ЧФ РФ – чому стільки галасу?» *корреспондент.net*.....27

"Росія розпочала військові навчання ЧФ. Коментатори говорять про політичний тиск на Україну, примушення до вступу в Митний Союз, домішують геополітику... Не бачу причин для такої стурбованості. Банан – інколи просто банан:)

Олександр Бригинець: «Не вірю обіцянці Президента про створення об'єктів ПЗФ» *корреспондент.net*.....28

"Адміністрація Президента України відповіла, що Президент прийме рішення щодо проектів указів Президента України про створення об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення у Луганській, Івано-Франківській, Хмельницькій та Тернопільській областях".

ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ

Європейський газ пішов до України *УТ-1, Підсумки дня*.....28

Понад 10 тисяч людей зібралися в Івано-Франківську на акцію "Вставай, Україно!" *ICTV, Факти* 29

Спостерігачі Європарламенту не розповіли про результати зустрічі з Тимошенко *5 канал, Час новин*.....29

Київ готується к весенньому паводку *Интер, Подробности*.....30

Три лидера оппозиционных парламентских сил впервые собрались вместе на своей акции Вставай, Украина! *ТРК "Украина", События*.....31

Під стінами об'єкції адміністрації почубилися представники Партії регіонів та «Свободи» *ТВі, Сьогодні* 31

Віталій Кличко пообіцяв у Лондоні, що не розчарує *Радіо Свобода, Новини*.....31

У світлі Міньйона*Анна Даниленко, "Україна молода"*

В Україні з офіційним візитом побував Генеральний секретар Парламентської Асамблеї Ради Європи Жан-Клод Міньйон. Він зустрівся з Президентом Віктором Януковичем, Головою ВР Володимиром Рибакком, керівниками опозиційних фракцій Арсенієм Яценюком, Віталієм Кличком та Олегом Тягнибоком, донькою ув'язненої экс-Прем'єрки Євгенією Тимошенко, а також дружиною ув'язненого Юрія Луценка Іриною. В ході зустрічей чільний європарламентар закликав українську владу без вагань проводити реформи, зокрема конституційну, судову, реформу правоохоронних органів, чого вимагає ЄС. Для цього слід активізувати співпрацю з органами Ради Європи, перш за все — з Венеціанською комісією. Не обійшли увагою й тему політв'язнів, яка є однією з основоположних позицій «списку Фюле», виконання яких дозволить Україні підписати угоду про асоціацію з ЄС у листопаді.

Президент Янукович запевнив пана Міньйона, що влада налаштована на співпрацю з ЄС і виконання спільного плану дій до 2014 року. Генсек ПАРЄ укотре наголосив, що Україна повинна зробити, аби підписання угоди про асоціацію відбулося, — покласти кінець вибірковому правосуддю, здійснити судову реформу, реформи правоохоронних органів і виборчого законодавства, врегулювати справу Тимошенко. Міньйон підкреслив, що в разі непідписання угоди з ЄС у листопаді ц.р. це питання можуть відкласти на кілька років.

«Як член Ради Європи Україна брала на себе низку важливих зобов'язань для забезпечення європейських цінностей. Не може називатися європейською країна, де є політичні в'язні. Не може бути європейською влада, яка обмежує права і свободи людей. Цю ситуацію треба виправляти, — сказав учора під час зустрічі з Міньйоном лідер «УДАРу» Віталій Кличко. — Наша позиція чітка: Україна, її громадяни не повинні відповідати за дії влади. Санкції Європи, про які ми говоримо, не мають стосуватися країни та її громадян. Обмеження повинні стосуватися конкретних порушників прав і свобод людини, організаторів політичних репресій і фальсифікацій на виборах».

Арсеній Яценюк у розмові з генсеком ПАРЄ зауважив, гальмом для здійснення необхідних країні реформ є політична й економічна корупція. А прийняття змін до Конституції є справою парламенту, а не «народного референдуму», який ініціює на свою користь Янукович. Виправити ситуацію, за словами пана Арсенія, зможуть лише чесні й прозорі президентські вибори.

«Політв'язнів не повинно бути ніде у світі, і Європа має бути тому прикладом, — прокоментував для «УМ» політолог Дмитро Видрін. — У ПАРЄ не вважають Юлію Тимошенко і Юрія Луценка політичними в'язнями, але їхні звинувачення вважаються політично мотивованими. Хоча їх судили не за політику, а за конкретні справи».

<http://www.umoloda.kiev.ua/number/2248/180/80054/>

Кому потрібний двопалатний парламент в Україні?*Микола Томенко, "Голос України"*

Двопалатний парламент в Україні — це мрія усіх президентів та їхніх фаворитів, які в різні часи і так реально керували Україною, але все життя мріяли не приховано, а легально правити нею.

З огляду на це, ідея двопалатного парламенту в українській версії мала вигляд найсимпатичнішої та найбажанішої для оточення майже всіх українських президентів.

Мудрі люди свого часу підказали схему, що теоретично нагадує демократичні моделі управління, а практично забезпечує легалізацію корупційного та авторитарного принципу управління країною.

Першою серйозну боротьбу щодо реалізації ідеї двопалатного парламенту в Україні розпочала команда Президента Леоніда Кучми, яка, можна сказати, на дві третини її реалізувала. Так, у 2000 році було організовано та успішно проведено так званий всеукраїнський референдум «за народною ініціативою». Цей референдум провели настільки «успішно», що протягом кількох наступних років цей прецедент згадувався багатьма політологами і вченими не лише України, а й світу як яскравий приклад дискредитації ідеї референдуму за народною ініціативою.

Як відомо, організатори цього референдуму на місцях настільки перестарались із забезпеченням «народної підтримки», що примудрилися назбирати понад 100% голосів на його підтримку в окремих селах Закарпаття, а за рахунок можливості дострокового голосування виборців, до дня проведення референдуму — 16 квітня — деякі підприємства і установи вже набрали абсолютну підтримку усіх питань, винесених на обговорення.

Отже, результати такого референдуму, зокрема, щодо «необхідності формування двопалатного парламенту в Україні, одна з палат якого представляла б інтереси регіонів України і сприяла б їх реалізації, та внесення відповідних змін до Конституції України і виборчого законодавства», виявилися такими: «за» — 81,68%, «проти» — 16,79% населення. Водночас, напередодні референдуму експерти Інституту політики оприлюднили низку досліджень відомих соціологічних компаній, згідно з якими максимальна підтримка ідеї двопалатного парламенту в Україні на той час становила від 40 до 50%.

До речі, тоді опозиція довго не могла ухвалити рішення, як їй діяти, і, врешті, вирішила проігнорувати участь у референдумі, що, на мою думку та думку багатьох політологів, лише дозволило тодішній владі цілком реалізувати свої плани.

Серед тих, хто організовував та реалізовував референдум у 2000 році, є багато знайомих для сучасної політики осіб.

Так, «організаційну роботу з народом» здійснював Фонд «Соціальний захист», очолюваний нинішнім народним депутатом Олександром Волковим. А головами обласних держадміністрацій, які виконували відповідні настанови щодо забезпечення результатів референдуму, були: на Донеччині — Віктор Янукович, в Закарпатті — Віктор Балога та багато інших відомих нині політиків.

Враховуючи нищівну критику такого «народного референдуму» і міжнародними, і українськими експертами, а також наявність в Україні тоді ще відносно незалежного Конституційного Суду, рішення стосовно подальшої долі результатів цього референдуму було визначено цим судом чітко і адекватно: результати референдуму носять рекомендаційний характер і набудуть чинності лише через голосування у Верховній Раді про внесення відповідних змін до Конституції.

Не вдаючися в деталі того, як далі відбувалася спроба імплементації результатів референдуму, зазначимо лише, що вона провалилася, і ідея двопалатного парламенту залишилася мрією, яку вирішив відновити у 2009 році вже інший Президент — Віктор Ющенко.

31 березня 2009 року, під час виступу зі щорічним посланням до Верховної Ради, тодішній Президент Віктор Ющенко презентував свій проект «Закону про внесення змін до Конституції України» і визначив його для розгляду парламентом як невідкладний. У цьому законопроекті В. Ющенко пропонував запровадження двопалатного парламенту з надзвичайно широкими повноваженнями верхньої палати. Так, майбутній парламент — Національні збори — мав складатися з Палати депутатів у складі 300 осіб, що обирається на 4 роки, та верхньої палати, або сенату, що обирався б на шість років і до складу якого мали б входити всі колишні президенти та по три представники від областей.

У проекті Президента Ющенка, окрім схвалення прийнятих палатою депутатів законів, сенату надано дуже значні кадрові повноваження. Саме верхня палата має призначати за поданням Президента України Генерального прокурора України, керівників Служби безпеки та Антимонопольного комітету Голову Національного банку України, Центральну виборчу комісію, половину складів Ради НБУ, Національної ради з питань телебачення та

радіомовлення, чверть членів вищої ради юстиції. Крім цього, за верхньою палатою закріплюється прерогатива дострокового призначення виборів місцевих органів влади та надання згоди на затримання суддів. У разі розпуску палати депутатів (який президент може здійснити із будь-яких підстав) сенат може самостійно ухвалювати державний бюджет (двома третинами голосів). При цьому, на відміну від палати депутатів, повноваження обраного на шість років сенату не можуть бути припинені достроково.

Проте, враховуючи, що Віктор Ющенко не мав чіткої вертикальної системи виконавчої влади і тотальної підтримки в політичній еліті, ця ідея апріорі була провальною, а тому до серйозної її реалізації не дійшло.

Аж ось у 2013 році створюється враження, що майже той самий колектив авторів, який займався «народною ініціативою» для Леоніда Кучми і частина юристів, котрі писали «двопалатну Конституцію» для Віктора Ющенка, тепер активно опікуються ще більш унікальним «двопалатним парламентом» для Віктора Януковича.

Днями оприлюднена «ініціатива від народу», яка вимагає від Президента України дострокового розпуску Верховної Ради і оголошення позачергових парламентських виборів. В іншому випадку «народна ініціатива» погрожує проведенням всеукраїнського референдуму, серед питань якого (знаймо?!) — питання про скорочення кількості Верховної Ради до 300 народних депутатів, про введення другої палати парламенту, що повинна складатися з представників регіонів. Ця палата парламенту «має стати законодавчим забезпеченням розвитку регіонів країни, вона повинна мати контрольні повноваження щодо виконання законів та володіти правом вето». Автори резолюції також пропонують винести на референдум питання про повне скасування депутатської недоторканності та проведення виборів до Верховної Ради виключно на мажоритарній основі.

Ініціатором референдуму стала «Єдина соціальна мережа» — об'єднання громадських організацій, склад якої, як пишуть ЗМІ, вражає своєю строкатістю: до «ЄСМ», зокрема, входять єврейський благодійний фонд «Хесед Шааре-Тіква», організація «Творча співдружність Sensus», організація «Міжнародна жіноча громада», газета «В ім'я життя», «Центр управління кар'єрою» і навіть така екзотика, як організація «Товариство амазонок». Але найважливіше — ініціатива щодо звернення до Президента з приводу проведення референдуму направляється чиновниками Харківської міськради!

Кожна версія українського «двопалатного парламенту» характеризує ступінь зневаги президентів та їхнього оточення до принципів демократії.

Якщо в «кучмівській версії» пропонувалися різні варіанти формування двопалатності, в «ющенківській» — нижня палата могла обиратися за партійними списками, а верхня — мажоритарним шляхом, то варіант від Януковича побив усі рекорди «демократичності»! Адже ініціатива проведення виборів виключно мажоритарним шляхом означає, що до нижньої палати вибори відбуватимуться у мажоритарних округах, а верхня палата буде представницькою. Тобто, якщо загальна кількість депутатів буде 300 осіб, то 225 з них, за задумом, сформуєть нижню палату — ті депутати, що мають кошти та підтримку влади у мажоритарних округах, а верхня палата складатиметься з президентів та делегованих облрадами губернаторів або друзів губернаторів. Адже цілком очевидно, що сьогодні обласні ради є придатком до ОДА і будуть делегувати лише тих людей, яких у Віктора Януковича «затвердять» голови обласних адміністрацій.

При цьому спільність усіх трьох версій української «двопалатності» (бікамералізму) в тому, що, популярно кажучи, нижня палата голосує, а верхня — затверджує. Зараз важко сказати — чи остаточно Президент прийняв рішення готуватися до проведення такого референдуму найближчим часом. Але за будь-яких обставин, команда Януковича розуміє, що за умови прямих виборів президента 2015 року Віктор Янукович має надзвичайно мало шансів на перемогу. А розпуск парламенту та дострокові вибори навіть за нинішньою (змішаною) системою є ризикованими для Януковича.

Тому обрали інший варіант — спочатку провести всеукраїнський референдум, де розчарований нинішніми депутатами народ з радістю вчоргове підтримає зменшення їхньої

кількості та зняття з них недоторканності. А найважливіше — паралельно влада пролобіює давно омріяний нею двопалатний парламент та виключно мажоритарну систему виборів. Позачергові вибори, за планом, тоді варто проводити з врахуванням результатів референдуму, вже до нового, двопалатного парламенту.

Неважко спрогнозувати, що такий парламент може не лише без проблем ухвалити зміни до Конституції, щоб президента обирали в парламенті, а він буде готовий в Конституції написати і прізвище президента, щоб у майбутньому не перейматися виборами...

Варто зазначити, що допомога цьому — нинішня антиконституційна редакція Закону про всеукраїнський референдум, яка істотно дає можливість реалізувати мрію Кучми—Ющенка—Януковича, оскільки організацією і проведенням референдуму займаються комісії, що формуються місцевою владою, а остаточний результат не потребує затвердження Верховною Радою, а стає чинним після оголошення ЦВК.

Такий сценарій можна зупинити лише інтегральною, жорсткою та спільною позицією не лише політиків, а й експертів, громадськості, яка, сподіваюся, не хоче жити в країні, де закони та кадрові рішення затверджуватимуться українською «палатою лордів»: Кучмою з Ющенком, Добкіним з Кернесом та іншими представниками нинішньої «політичної еліти».

<http://www.golos.com.ua/Article.aspx?id=285163>

Сергій Сас: «Раніше люди більш по-державному ставилися до того, що відбувалося в суспільстві»

Юлія Лучик, «День»

Минуло 19 років від дня проведення перших парламентських виборів у незалежній Україні. Перед тим, у 1990 році, до Верховної Ради вже обирали народних депутатів I скликання, однак тоді Українська РСР була ще частиною Радянського Союзу. Перші ж демократичні вибори в державі відбулися 27 березня 1994 року. За усіх 450 депутатів II скликання голосували на мажоритарних округах, а явка виборців склала майже 76%. Про спільне й відмінне у роботі Верховної Ради тодішнього і нинішнього скликань говоримо з народним депутатом Сергієм Сасом.

— *Сергію Володимировичу, як ви оціните якість парламентаризму II скликання й того, який маємо зараз?*

— По-перше, парламент 1994 року був не такий заполітизований, як сьогоднішній. Тому що партій у той час було мало, а ті, що були — знаходилися в зародковому стані. Вони не могли серйозно впливати на політику держави, в тому числі на виборчий процес, і не брали активної участі в державотворенні, за винятком окремих демократичних рухів на кшталт Народного Руху України. До того ж партії, які були створені тоді, базувалися на певних корпоративних принципах, або ж опиралися на певного лідера. До речі, ця тенденція збереглася й по сьогодні.

По-друге, вибори 1994 року були, як на мене, найдемократичнішими й відбулися з найчеснішим результатом, що повністю ретранслював настрої та уподобання тогочасного суспільства. Мінімальним також був вплив адмінресурсу, бо депутати обиралися по мажоритарних округах на чотири роки.

По-третє, крім партійних функціонерів із Комуністичної партії, до парламенту пройшло багато представників господарства, які були носіями прагнень тих прошарків суспільства, які вони представляли. Мені випало у другому скликанні працювати з людьми, які мали величезний досвід роботи на виробництві, значний життєвий досвід і користувалися значною підтримкою та повагою суспільства, але механізм реалізацій тих ідей був дещо ускладнений. Усе пояснювалося відсутністю досвіду державотворення, встановлених процедур, процесуальних норм, які визначали роботу та підходи щодо майбутнього розвитку. Простежувався такий собі броунівський рух, але значна робота все ж була зроблена, і депутати II скликання внесли свою лепту в розбудову української державності.

А далі, з переходом на пропорційну систему, «обличчя» парламенту кардинально змінилося. Народними депутатами стали масажисти, охоронці, тренери, водії тощо. Я абсолютно з повагою ставлюся до людей цих професій, але у Верховній Раді мають працювати люди, які зможуть повністю присвятити себе законотворчій діяльності. У той же час сьогодні депутатами стають для нарощення чи захисту власних бізнесових інтересів.

— *Виходить, проблема нинішнього парламенту в правилах виборчої системи?*

— Між 1994 і 1998 роками на довиборах у Верховну Раду вже почали використовувати певні технології підкупу, які не мали нічого спільного з демократичним обранням. Тому як запобіжний захід і було введено пропорційну систему (як я вже сказав, має свої мінуси). Вона мусила допомогти зменшити вплив і можливості підкупу на певних округах. Але відступ, який відбувся на виборах у 2012 році, говорить про те, що підкуп виборців, особливо на мажоритарних округах, мав легальний характер. Тобто використання адміністративного ресурсу, підкуп виборців, голів дільничних комісій, суддів став основною ознакою виборів-2012. Ми розуміємо, що цей відступ був зроблений владою для того, аби гарантовано привести до парламенту свою більшість, але я переконаний у тому, що він однозначно матиме негативні наслідки.

І взагалі, вся мажоритарна складова і розмови про те, що депутат має бути ближчим до виборців — це, як на мене, суто лозунгові речі. Тому що коли подивитися на норми Конституції й законів, які регулюють статус народного депутата, то абсолютно зрозуміло, що основною його діяльністю є законотворча робота. А можливість вирішувати певні питання на виборчому окрузі пов'язані виключно з бізнесовими можливостями обранця або міри його наближення до влади. Тобто якщо виборці, керуючись своїм велінням серця і переконаннями, обрали представника опозиції, то вирішувати всі питання він може тільки за рахунок коштів свого попереднього бізнесу, але не через механізми держави.

Як бачимо, обидві системи мають свої негативні сторони, тому треба шукати оптимальний варіант.

— *Чи легко було просувати й ухвалювати законодавчі ініціативи у парламенті II скликання, й як усе відбувається тепер?*

— Безумовно, радикально змінилася законодавча процедура. У цьому плані депутатам II скликання було дуже важко. Адже більшість із них прийшла з виробництва, і треба було вникнути у процедуру написання законів, якої тоді фактично не існувало. Вона була на рівні інтуїтивних речей, вказівок, традицій іншого парламенту, які зовсім не забезпечували права на законодавчу ініціативу. Я пам'ятаю свої перші кроки в законотворчій діяльності й мушу сказати, що ця справа мені давалася досить важко. Усе, від початку й до кінця, доводилося виконувати самому, не було помічників, комп'ютеризації й людей, які б могли щось порадити. Важко було зрозуміти, як має виглядати закон. Але про що вже говорити, коли до цього часу закон про нормативно-правові акти ВР так і не прийняла. Проте депутатів нинішніх рятує те, що якісь напрацювання стосовно цього питання вже є, і першопрохідцями стали у тому числі народні обранці парламенту II скликання. Тому я переконаний, що досвід попередніх парламентів має бути в арсеналі теперішніх депутатів, оскільки його напрацьовували в умовах творення нової держави.

— *У парламенті VII скликання, як і у II-го, націонал-демократи перебувають в меншості. У чому полягає проблема?*

— Бачте, був певний сплеск у суспільстві, коли припинив існування Радянський Союз. Тоді громадяни України почали тягнутися до чогось нового, і неабияке піднесення приніс Народний Рух. На його тлі почали будувати щось абсолютно нове, демократичне. Однак Рухом тоді керували не прагматики, а романтики, гуманітарії, які мали своє розуміння утвердження держави, що не опиралося на економічні закони. А фінансова влада перейшла в руки інших людей, які в той час благополучно розкрадали державне майно та в нечесний спосіб отримали певні активи. Саме тоді у нас з'явилися мільярдери та надзвичайно заможні люди. Зараз політика формується за їхньою безпосередньою чи опосередкованою участю. Адже виборча система України дозволяє тому, хто платить, замовляти музику на свій смак. Парламент

перевівся на грошові відносини. А з іншого боку, зараз дуже важко розрізнити політичні погляди тієї чи іншої партії, бо майже ніяка з них не взяла за основу своєї платформи один із варіантів класичної ідеології.

— *На що звертало увагу суспільство під час передвиборної кампанії 1994 року?*

— Тоді всі хотіли певних змін, аби позбутися залишків радянського минулого. Тоді в суспільстві домінувало уявлення про Україну як про одну з найбільших і найперспективніших республік колишнього СРСР. Усім здавалося, що треба зробити лише невеличке зусилля — і країна відразу ж стане в один ряд із найрозвиненішими країнами світу. На розгляд під час зустрічі з громадянами, трудовими колективами ставили як локальні, так і глобальні питання. Всі були переконані, що врешті-решт ми заживемо краще, бо всі необхідні для цього передумови в країні є. А потім сталося, як сталося, а не так, як усі бажали.

— *Тобто фінансовий аспект не відігравав великої ролі?*

— Звісно. Про підкупи, обіцянки взагалі мова не йшла. Тоді кандидати в депутати у своїх передвиборних програмах обіцяли вирішити завдання щодо проведення газу, води, підвищення заробітної плати. Та й самі люди, як на мене, більш по-державному ставилися до того, що відбувалося в суспільстві.

<http://www.day.kiev.ua/uk/article/podrobici/chim-parlament-2012-vidriznyaietsya-vid-radi-1994>

Олесь Доній: Опозиція має висувати більш принципового, аніж ерудованого Катерина Бачинська, "Україна молода"

Якщо в минулому скликанні ВР Олесь Доній, обраний за списком «НУНС» за квотою «Народної самооборони», мав формальні зобов'язання перед «своїми» політичними силами, то тепер він позафракційний опозиціонер у «чистому» вигляді. Він і тоді нікому не довіряв свою картку, а завжди голосував на власний розсуд, і зараз тим більше має власну позицію. В останні місяці вона — позиція — дедалі різкіша, коли йдеться про оцінки дій лідера «Батьківщини» Арсенія Яценюка. Кажуть, що іноді ця критика на руку «Регіонам». Однак Доній говорить лише про очищення та посилення опозиційних лав. Він ініціює нові форми об'єднання існуючих опозиційних фракцій та попереджає щодо програваних кроків, які дозволять Януковичу втримати владу.

— *Пане Олесю, в минулому скликанні Верховної Ради ви були членом фракції «НУНС», тепер — позафракційний. Наскільки цей статус змінив ваші депутатські можливості (членство в комітетах, вплив на прийняття рішень і т.д.)?*

— Так, на той час була фракція «НУНС», але, по суті, я був позафракційним, як і зараз. Я був у їхньому списку (квота «Народної самооборони». — Ред.), тому що на той момент діяв інакший закон щодо виборів і можна було балотуватися лише за списками. Тепер я обраний у мажоритарному окрузі, і мій статус фактично не змінився.

— *Чи можливий ваш вступ до якоїсь фракції або партії? Все-таки це дає певні організаційні переваги для роботи у ВР... Чи надходили пропозиції?*

— На цих виборах мені довелося змагатися на три fronti — не тільки проти влади і грошей олігархів, а, на жаль, і проти союзників, теперішньої опозиції, які де-факто допомагали представникам влади. На сьогодні я маю радикальніші погляди, аніж у деяких представників опозиції. Проте я усвідомлюю, що для боротьби з владою нам потрібна єдність усіх політичних сил. Тому зараз я пропоную створити непартійне об'єднання, куди б увійшли не тільки депутати всіх опозиційних сил, а й позафракційні. За моїми підрахунками, воно мало б налічувати 182 депутати.

— *А якщо говорити про близькість до конкретної політичної партії?..*

— Є партія, політику якої я підтримую більше, ніж інших. Саме Віталій Кличко під час парламентських виборів зняв свого кандидата в коломийському окрузі на мою користь. Для мене ще тоді це стало показником, що людина готова до співпраці. Саме з партією «УДАР» я

найбільше співпрацюю. І думаю, що наша співпраця посилюватиметься. Політика — це колективна гра, і я це розумію.

— *Тобто можна вас розглядати як майбутнього члена та одного з чільних представників партії «УДАР»?*

— Поки що я кажу про співпрацю, але в перспективі цілком можливо почати говорити й про вступ до «УДАРу». Відразу зазначу, що, обираючи між Кличком і Яценюком як кандидатами в президенти, я завжди казав, що доцільніше обрати більш принципового, аніж ерудованого.

— *Але Тягнибок, певно, ще більш принциповий, і теж потенційний кандидат у президенти від опозиції.*

— Я досить багато років очолював Центр політичних досліджень, слідкував за вподобаннями українців, тож розумію, наскільки соціологія на сьогодні важлива. Я усвідомлюю, що для перемоги над Януковичем нам потрібне максимальне збільшення електорального поля, а не його звуження. Перевага Кличка над Януковичем набагато більша, ніж Тягнибокова. Небезпека програшу з Олегом у другому турі дуже висока, а для України це неймовірний ризик.

— *Але варто пригадати ситуацію з парламентськими виборами–2012, коли «Свободі» прогнозували хіба що мінімальне проходження до ВР, а «УДАР», за передбаченнями соціологів, мав би одержати більше. Чи не думаєте, що соціологія може знову трохи помилятися?*

— Слід розуміти, що для перемоги над цим режимом потрібен такий колосальний запас голосів, якого навіть соціологи не передбачать. І голосувати мають не тільки націоналісти і націонал–демократи, як це буде у випадку з балотуванням проти Януковича Олега Тягнибока, а й інші. Щоб цей запас голосів не можна було розікрати.

Інші шляхи — все це буде допомога Януковичу. Недостатньо Тягнибокові його нинішніх 13% рейтингу. Уявімо навіть, що він у 2015 році набере 25–35%, у чому я сумніваюсь. Так, це буде радість, але аж ніяк не перемога.

— *Останнім часом ви часто виступаєте з різкою критикою Арсенія Яценюка. Чи не є це особистою образою за те, що ВО «Батьківщина» і Яценюк особисто під час виборів не підтримали вас на окрузі, а працювали проти вас? І чи ви погоджуєтесь, що ваша гостра критика на адресу опозиції є вигідною Партії регіонів?*

— Я не критикую Яценюка й опозицію завжди — я критикую дії, які йдуть на шкоду єднання опозиції. Інших союзників, аніж Яценюк, Кличко й Тягнибок, у нас немає, тому нам потрібна єдність. Якщо ж буде підігрування владі — Президент Янукович буде вічним. Тому моя критика спрямована проти дій опозиції, які насправді на користь владі.

— *Яке саме підігрування владі ви маєте на увазі?*

— Я не можу спокійно сприймати ситуацію, коли Арсеній Яценюк просто бере й ховає підписи депутатів, зібрані за відставку Генпрокурора й Голови Верховної Ради. Цей факт він просто не може заперечити, хоч і які смішні «відмазки» вигадусь. Чому ми маємо мовчати про те, що Яценюк має таємні домовленості з Головою Верховної Ради Рибаким та Генпрокурором Пшонкою? Тут проблема не особистих стосунків, а в дотриманні принципової позиції.

За парламентські вибори я Арсенія не критикую. Це було рішення (щодо кандидата опозиції в окрузі, де йшов Доній) не Яценюка особисто, а «Батьківщини». І я не маю права критикувати партію за те, що вона не бере когось у список, це їхня персональна справа. Мені Яценюк ніколи не обіцяв місця у списку — то були обіцянки Тимошенко, яка зараз сидить, через це її впливу немає в партії. А те, що Яценюк робить за лаштунками, що він робить на користь партії влади, — замовчувати не можна.

— *Ви називали два основні критерії для успіху опозиції — це єднання й самоочищення. Чи є ці умови в нашій нинішньої опозиції?*

— На щастя, у цій Раді є активізація дій опозиції, вони просто змушені єднатися. Ще немає структурного єднання, і саме тому я ініціюю союз не тільки трьох партій, а й опозиційних «позафракційників».

— Конкретним прикладом єднання опозиції могло б стати висунення спільного кандидата на виборах мера Києва. Проте час спливає, а домовленості немає. Чи може бути ефективною така опозиція?

— Вибори в Києві — це складніше питання. Тут, на жаль, є консенсус еліт, щоб ці вибори «завалити». І тут єдиний вихід — це суспільство, яке має тиснути на опозицію, тому що киян хочуть просто позбавити права голосу.

— На кого ж киянам тиснути, коли немає єдиного кандидата, немає публічних домовленостей?

— Ситуація насправді складна. Кияни розраховують на Кличка, але він навряд чи піде на вибори мера, оскільки він вже переріс цю посаду. На сьогодні в нього найвищий рейтинг щодо президентства, тому Віталій — реальний кандидат у президенти. І це абсолютно нормально. На відміну від Яценюка, в якого рейтинг падає. Тому й зрозуміло, чому Яценюк так активно висуває Кличка на пост міського голови столиці.

Проте ситуація може скластися й за новим сценарієм — коли будь-який інший опозиціонер, котрий перемаже на виборах мера, за два ґрунтовні роки правління в Києві може наростити м'язи, щоб позмагатися на виборах Президента у 2015 році. Тож і втіленню цього сценарію є кому протистояти. На жаль, приватні інтереси беруть гору над загальнонаціональними.

— Чи правда, що ви сам розглядаєте можливість балотування в мери?

— Пропозиції такі дійсно надходили, в тому числі і від політичних партій, проте я на них відповідаю негативно. Вважаю, що на сьогодні це недоцільно, оскільки ефективнішим і дієвішим рішенням для киян має стати єдиний опозиційний кандидат.

Наразі, на жаль, маємо говорити про відсутність київської політики. Було б результативніше, якби інтереси киян у владі представляли громадські активісти, які постійно відстоюють права мешканців столиці на мітингах. Я не бачив жодного депутата Київради, який би вийшов на вулицю і виступав за збереження Києва — і це ненормально. Але позапартійних громадських кандидатів, на жаль, не розглядають політичні партії.

На сьогодні не настільки суттєво, хто стане мером, — головне, щоб він відстоював права киян. Партійні ж сили не хочуть втратити Київ напередодні 2015 року, тому так активно і борються за нього.

— Кого ви як киянин підтримали б на виборах мера?

— Я б залюбки допомагав би Володимирові Бондаренку й Олександрю Бригинцю, бо знаю, що ці люди діяли б в інтересах киян. Проте за тієї умови, якби вони були узгодженими кандидатами від опозиції.

— Як ви вважаєте, чи акція 2 квітня під парламентом матиме якісь наслідки у відстоюванні права киян на вибори міської влади?

— Ця акція важлива для опозиції і для активізації її дій. Потрібно підштовхнути її до діяльності. Якщо опозиціонери побачать велику підтримку киян, вони будуть просто змушені діяти оперативно й рішуче. В іншому випадку, без підтримки громадян, це будуть безкінечні розмови.

— Олесю, ви в мітинговому русі ще з 1990 року, а нинішня опозиційна акція — «Вставай, Україно!» — проходить начебто без вашої активної підтримки. Які в неї перспективи, на вашу думку?

— Очевидно, те, що сказав на початку цієї кампанії Яценюк — про «повстання за графіком», — свідчення його необізнаності у вуличних акціях. Він слабо володіє терміном, що таке «повстання». Зараз це звелось до регіональних мітингів, зустрічей з опозиційними лідерами... Проте, я вважаю, що краще робити щось, аніж, як каже один наш державний діяч, «сидіти і скігліті». Я повністю підтримую цю акцію і сам беру в ній участь. Я ходжу на мітинги як рядовий громадянин, і мені не цікаво, хто стоїть на трибуні.

— До речі, які результати кампанії, оголошеної вашим Комітетом захисту української мови минулого літа після ухвалення парламентом «мовного» закону Колесніченка–Ківалова?

— Є діяльність у ВР, ми створили групу за українську мову. Зараз я подав законопроект, який підготував Юрій Гнаткевич, депутат минулого скликання від БЮТ. Це компромісний варіант, такий собі, перероблений закон про мови в УРСР 1989 року. Наша надія, що хоч у такому вигляді цей закон буде переглянуто. Також подано постанову про проведення парламентських слухань про стан української мови в державі.

За межами парламенту ми створюємо осередки. Для прикладу, минулого тижня ми провели конференцію «Українізація — це конкретна справа». В наших інтересах не закликати людей, бо це багато хто робить, а діяти. Створюємо українські розмовні клуби, ініціюємо молодь, вуличні акції на підтримку українських митців. Приємно, що люди самі організовуються, без державних коштів і підтримки. Наше головне завдання — це інформування та взаємодопомога. Що ж поробиш, коли влада українофобська.

— *Як ви вважаєте, чому під час «революції на граніті» 1990 року, коли ви були одним із лідерів, студентам удалося переламати ситуацію на свою користь, а в червні 2012 року після протестів проти «мовного» закону громадяни залишили мітинг розчарованими?*

— Німецька політологія вчить, що народ готовий до вуличних революцій один раз на покоління. Революція на граніті, потім Помаранчева революція... Чекати ще шість років не хочеться, звісно ж. У 1990 році нам вдалося досягти свого, тому що ми вміли співпрацювати, у нас були організації, такий собі жертвний клуб. Тоді бажання було сильніше за можливості. Не було такого, як зараз, — хто важливіший. У нас була єдність. Тим паче, варто зрозуміти, що ця влада набагато агресивніша і підступніша.

— *Як на вашу думку, чи можливий компроміс у цій Верховній Раді, яка за три з половиною місяці працювала в нормальному режимі лише десять днів, а решту часу займається бійками й блокуваннями? Чи може в цій ВР бути стала більшість для ухвалення важливих рішень?*

— Я не думаю, що цій Раді потрібен компроміс. Компроміс потрібно шукати серед опозиційного середовища, а не з нашою владою. Наведу вам приклад для порівняння: який може бути компроміс між грабіжником і пограбованим? От так і в Раді. Я вважаю, що опозиція припустилася помилки, коли розблокувала Раду. Я — за розпуск цього парламенту й за перевибори. Коли ж саме їх можна очікувати, не можу спрогнозувати.

— *І насамкінець. Тепер ви депутат-мажоритарник. У чому полягає ваша робота в коломийському окрузі і чи можете ви щось запропонувати людям, крім патріотичних гасел?*

— Ми намагаємося допомогти в усіх зверненнях громадян. Усе, що в наших силах, ми виконуємо. Те, що я не сиджу на місці й постійно їжджу на Покуття, — це факт.

<http://www.umoloda.kiev.ua/number/2248/180/80053/>

«Свобода» не фашисты?.. А кто?

Сергей Лозунько, «2000»

Партия «Свобода» оскорблена обвинениями в фашизме, звучащими в адрес ее представителей в стенах Верховной Рады, и намерена в связи с этим обратиться в суд. «Это оскорбление, и мы однозначно будем обращаться в суд», — заявил депутат от «Свободы» г-н Кайда в интервью ВВС. И добавил: «Пусть они сначала изучат, что означают понятия «фашизм», «нацизм», «национализм».

Очевидно, возмущение «свободовцев» вызвано событиями, имевшими место в ходе последних парламентских заседаний, когда выступления представителей «Свободы» сопровождалось скандированием фракций Партии регионов и КПУ «Фашист! Фашист!» К таким действиям «регионалы» и коммунисты стали прибегать в ответ на закрикивание «свободовцами» депутатских выступлений на русском языке — «Українською! Українською!»

Что ж, ни одно современное движение фашистского (нацистского) толка — тем более если оно ведет легальную политическую деятельность, претендует на прохождение своих членов в парламент и органы исполнительной власти — никогда открыто не объявляет себя фашистским/нацистским. Оно и понятно. Во-первых, это влечет за собой имиджевые издержки.

Во-вторых, может привести к правовым последствиям — ибо фашистская/нацистская/расистская идеология вне закона практически во всех государствах, претендующих на статус цивилизованных, в т.ч. и на Украине.

Поэтому современные воплощения фашизма/нацизма, даже открыто декларирующие необходимость юридического закрепления национального («титального») превосходства, неизменно предстают под той или иной «демократической» личиной. И это, подчеркнем, общемировая практика.

Вспомним, к примеру, лидера ультраправой Австрийской партии свободы (АПС) Йорга Хайдера. Когда в начале 2000-го АПС вошла в коалиционное правительство Вольфганга Шюсселя, это привело к общеевропейскому скандалу: главы остальных стран ЕС приняли решение прекратить сотрудничество с правительством Австрии, отказывались подавать руку и общаться с членами кабинета Шюсселя — столь велико было возмущение вхождением во власть представителей партии, имевшей в Европе имидж фашистской.

Тем не менее в июле того же года г-н Хайдер смог добиться судебного решения, запрещавшего публично именовать его фашистом. В основу вердикта легли формальные аргументы вроде официальной партийной программы, где никакой фашизм или нацизм не декларировался. Но форма это форма, а суть это суть, так же как обертка это одно, а содержимое это нечто иное.

Политики довольно часто исповедуют двойную мораль — декларируют одно, намереваясь в случае прихода к власти делать совершенно иное. Я называю это политической контрабандой. А подобного опыта в новейшей истории Украины хоть пруд пруди. Взять, к примеру, декларации г-на Ющенко от 2004 г. по защите прав русскоязычных, выстраивания хороших отношений с Россией и сравнить их с его реальными действиями на посту президента.

В программе «Свободы» мы не прочитаем ни об антисемитизме, ни о русофобии. Как нет там нацистских тезисов «Україна для українців» или «Україна понад усе» (украинский вариант Deutschland uber alles). Но это, не секрет, одни из самых больных тем для «свободовцев».

Скажем, антисемитизм был одной из главных фишек этой партии во время выборов в Тернопольский облсовет 2009 г., когда она впервые добилась политического успеха и заявила о себе на всю страну. Да и в последнее время «свободовцы» не раз отличались по этой части (взять оскорбления в адрес Милы Кунис). Что было замечено в т. ч. и Европарламентом, в декабре прошлого года призвавшем политические силы, прошедшие в украинский парламент, отказаться от сотрудничества со «Свободой»: Европарламент «обеспокоен ростом националистических настроений в Украине, выраженном в поддержке партии «Свобода», которая в результате является одной из двух новых партий, вошедших в Верховную Раду. Напоминаем, что расистские, антисемитские и ксенофобские взгляды противоречат фундаментальным ценностям и принципам ЕС. Призываем продемократические партии в Верховной Раде не взаимодействовать, не поддерживать и не формировать коалиций с этой партией», говорилось в документе.

Вот эти «расистские, антисемитские и ксенофобские взгляды» представителей ВО «Свобода», зафиксированные в резолюции ЕП, это признаки фашистской/нацистской партии? Безусловно. Хотя в официальной программе их, конечно, не встретишь. Указанные взгляды не фиксируются в официальных партийных документах — но реализуются на практике (пусть пока в виде агитации и пропаганды).

Лидер «Свободы» г-н Тягнибок неоднократно признавался в том, что члены его партии вынуждены маскировать свои истинные мировоззренческие установки, взгляды, цели. Так, спустя некоторое время после переименования Социал-национальной партии в «Свободу» он дал интервью «УП» (31.03.2004), в котором разъяснил ряд существенных нюансов. В частности, причину смены вывесок: «Мы... начали понимать, что для того, чтобы быть успешными в сегодняшнем государстве, играть активно среди политической элиты, нам нужно как внутренне, так и внешне измениться». Потому что, пояснял Тягнибок, и название «отпугивает избирателей», да и демократы еще в начале 1990-х создали СНПУ «имидж таких себе

«нациков-фашистов» — «парней в черных рубашках со стальным взглядом». А «далее эту идею подхватила ныне действующая власть» (имелась в виду власть, предшествовавшая «оранжевым». — С. Л.).

Говоря об идеологических и мировоззренческих установках партии, Тягнибок подчеркивал: «Мы являемся украинскими националистами — этим все сказано... Наш кумир, как политический деятель, Степан Бандера. Мы базируем нашу идеологию на трудах Михновского, Донцова, просто пытаемся их «осовременить» к теперешним реалиям и условиям нашей жизни».

А вот самое любопытное из поведенного Тягнибоком: «Была первая редакция программы партии... Но когда мы подали официальные документы на регистрацию в 1995 году, мы приняли программу партии, которая должна была бы устроить Министерство юстиции. Эта программа была зарегистрирована, и мы официально пользовались второй программой, хотя внутренне, мировоззренчески нам оставалась более симпатичной первая»

Эдакая двойная политбухгалтерия: одна партийная программа, выступающая в качестве ширмы, т. е. для внешнего потребления (только чтобы через Минюст проташить и легализовать деятельность своей партии), и другая, настоящая, отвечающая мировоззрению. «Жиди», «москалі» и пр., «Україна для українців» — это, конечно, из той, истинной, «внутренне, мировоззренчески... более симпатичной» для Тягнибока со товарищи.

Сам факт того, что программа, которая для социал-националистов — позднее «свободовцев», по признанию Тягнибока, «внутренне, мировоззренчески... оставалась более симпатичной», не могла пройти регистрацию в Минюсте, говорит о многом.

С другой стороны, двойная политбухгалтерия позволяет «Свободе» вводить в заблуждение общественность, которая далеко не в полной мере представляет себе истинное лицо этой партии — разве только по некоторым просачивающимся в СМИ «проколам» вроде выступления г-на Тягнибока на горе Яворина или откровений г-на Мирошниченко в Фейсбуке на «жидовскую» тему.

Дабы разобраться, справедливо ли «свободовцев» обвиняют в фашизме, логично будет пойти от их духовных корней — чьими идеями они питаются.

Скажем, Николай Михновский. Г-жа Фарион в одном из материалов, размещенных на официальном сайте «Свободы», пишет: «Микола Міхновський... — зачинатель української націоналістичної ідеології з блискучим гаслом «Україна для українців. Отже, вигонь звідусіль з України чужинців-гнобителів» (www.svoboda.org.ua). Как видим, абсолютно нацистский лозунг Михновского «Україна для українців», по мысли г-жи Фарион, является «блискучим гаслом».

Основоположник украинского национализма Н. Михновский является автором «X заповедей УНП» (где УНП — Украинская народная партия, лидером которой и был Михновский). Сей декалог националиста до сих пор в ходу у тех, кто находит его идеи «блискучими». Среди прочего: «І. Усі люди — твої браття, але москалі, ляхи, угри, румуни та жиди — се вороги нашого народу, поки вони панують над нами і визискують з нас. ІІ. Україна — для українців! Отже, вигонь звідусіль з України чужинців-гнобителів. ІІІ. Усюди і завсїгди вживай української мови. Хай ні дружина твоя, ні діти твої не поганять твоєї господи мовою чужинців-гнобителів... ІV. Не бери собі дружини з чужинців, бо твої діти будуть тобі ворогами, не приятелюй з ворогами нашого народу, бо ти додаєш їм сили і відваги...» Надо полагать, и «свободовские» скандирования в ВР с требованием выступать строго на украинском — как раз в русле ІV заповеди Михновского.

Или Дмитрий Донцов. В предисловии к работе «Хрестом і Мечем», изданной два года назад к 128-летию рождения идеолога украинского интегрального национализма, г-н Тягнибок пишет: «У його ідеях чутне грізне рокотання біблійних пророків, пульсує глибинна закоріненість в українську стихію, підкреслений волонтаризм і схильність «філософувати молотом»... Незламна воля активних перемагає будь-які несприятливі обставини і формує потрібну реальність. Звідси він розвивав концепцію партії-ордену, організації, більше схожої на середньовічні ордени, ніж сучасні йому безхребетні й угодовські демоліберальні партії. У такій партії-ордені мала б зосереджуватися справжня еліта нації... Донцов не належить минулому,

він, його ідеї і твори борються і тепер, так буде в майбутньому, так буде завжди» (www.diaspora.svoboda.org.ua).

Итак, донцовщина, по заявленію Тягнибока, актуальна и поныне — очевидно, благодаря ВО «Свобода», этой «партии-ордену», состоящей из «активных», чья «незламна воля» готова формировать «потрібну реальність» (им «потрібно») — о чем мечтал отец-основатель украинского интегрального национализма.

Донцов, как и Гитлер, исходил из того, что народы делятся на высшие и низшие, одним предназначено господствовать, другим подчиняться. «Цей поділ на «лицарів» і «свинопасів» серед народів, на аристократів, панів і плебей — не є поділом класовим, соціальним, лише — психологічним, типологічним. Кожний народ представляє, в певні хвилини, його провідна верства. Вона може складатися — з касти жерців, феодалів, дрібної шляхти, бюргерів, або «селянсько-робітничої» бюрократії, — це все рівно», — писал он в статіє «Дух наших традицій».

...Однако от иронии — к еще одному духовному наследию современных интегральных националистов, от Николая Сциборского. Александр Сыч, замглавы ВО «Свобода» по вопросам идеологии, в материале «Націократія — політичний ідеал націоналізму» пишет: «Націократія — політичний ідеал націоналізму, суттю якого є повновладдя нації на своїй етнічній території. Цей термін запропонував один з ідеологів ОУН Микола Сциборський в однойменній праці, що вийшла друком в 1935 р. у Парижі». «Як правило, владу помилково ототожнюють тільки з політичною владою та її вищою формою — владою державною. Насправді, вона є надзвичайно багатомірним суспільним явищем і охоплює всі сфери життя — не тільки політичну, але й соціально-економічну і культурно-духовну. Отож, націократія, як повновладдя української нації на українській землі — це забезпечення верховенства українських національних інтересів у всіх названих сферах... Без домінування у постколониальному суспільстві національних культурно-духовних цінностей і національного капіталу у його господарсько-економічному функціонуванні неможливо сформувати повноцінну політичну владу титульної нації», — отмечает г-н Сыч (www.svoboda.org.ua).

Заметим, что доминирование «титульної нації» (читай: наделение «титульных» особыми правами, привилегиями), за которое ратует питающийся нациократическими идеями Сциборского «свободовский» идеолог, есть прямое посягательство на нормы украинской Конституции, в частности, ч. 2 ст. 24: «Не может быть привилегий или ограниченный по признакам расы, цвета кожи, политических, религиозных и других убеждений, пола, этнического и социального происхождения, имущественного положения, места жительства, по языковым или другим признакам».

Что ж представляет собой «політичний ідеал націоналізму» — «Націократія» Сциборского? В работе «Націократія» идеолог ОУН утверждает, что демократия, социализм или коммунизм для Украины не подходят. А вот фашизм — самое то!

«Коли демократія в основу своєї доктрини клала надмірний культ розуму (раціоналізм, позитивізм), а комуно-соціалізм — матерію (історичний і діалектичний матеріалізм), то фашизм свою філософію побудував на признанню духа, волі та ідей (спірітуалізм, волонтаризм, ідеалізм), за рішачих чинників історичного розвитку», — пише он. Природа фашизма, пафосно сообщают Сциборский, «динамічна й революційна», а фашистская «внутрішня суть і реформи болючо б'ють комуно-соціалізм, закостенілий консерватизм і ліберальну демократію, проголошуючи їм війну».

...Г-н Кайда призвал тех, кто называет «свободовцев» «фашистами», изучить «что означают понятия «фашизм», «нацизм», «национализм»... Полагаю, в этом могут помочь труды столь почитаемого «свободовцами» Сциборского. У идеолога ОУН на сей счет все четко и ясно: «Треба зазначити, що основні ідеї фашизму не замкнулися в самій Італії, але швидко поширили свій вплив у цілому світі, посилюючи та оформлюючи той психологічний і суспільно-політичний процес, що по останній війні стихійно вибував серед різних (насамперед поневолених і покривджених) народів; це — націоналізм.

Самий фашизм, це насамперед націоналізм — любов до власної батьківщини й патріотичне почування, доведені до самопосягати й культу жертвенного фанатизму. Джерелами його народження є національний інстинкт, національний дух і національна свідомість». [«Самий фашизм, це насамперед націоналізм»]

Т. е. фашизм (по Сциборському) — это доведенный до фанатизма национализм.

Полагаю, цитированного достаточно, чтобы представить себе «політичний ідеал» партии «Свобода». Спрашивается: чего ж отрицать-то свои профашистские взгляды? Они просто не могут быть иными у тех, кто основывает свою идеологию на трудах Донцова, Михновского, Сциборского.

Несколько лет назад нынешним депутатом от «Свободы» г-ном Михальчишиным издан сборник «Ватра. Версія 1.0» (politosophia.org). Достаточно ознакомиться с оглавлением, чтобы уяснить себе, какие идеи пропагандирует эта книга от одного из наиболее известных представителей «Свободы».

Полагаю, подборка материалов в этом сборнике, составителем которого (и переводчиком некоторых статей) выступил г-н Михальчишин, не случайна. В одном ряду с работами Йозефа Геббельса, Отто Штрассера, Эрнста Рэма, Альфреда Розенберга, программами НСДАП и итальянских фашистов идут труды теоретиков украинского интегрального национализма Николая Сциборского, Ярослава Стецько, Юрия Липы, наконец, «розвідки» самого Юрия Михальчишина и некоторых его партийных соратников (Андрея Ильенко).

<http://2000.net.ua/2000/forum/effekt-svobody/89630>

Малчать! Сідеть! Доки опозиціонери виголошують чергові радикальні ініціативи, режим Януковича зміцнює свої позиції
Журнал "Український тиждень"

Опозиція на позір продовжує нарощення градусу протистояння. Акція «Вставай, Україно!» була підкріплена вимогами розпочати роботу парламенту щодо розгляду опозиційного законопроекту про імпічмент президента, а Арсеній Яценюк, повідомивши про зібрані 174 підписи опозиціонерів за резолюцію про недовіру урядові Миколи Азарова, закликав підтримати її і комуністів. Ті, судячи зі слів Симоненка, нібито не проти.

Зрозуміло, що спроби педалювати закон про імпічмент можуть призвести до чергового блокування парламенту з огляду на небажання ПР розглядати відповідний законопроект зараз. Тим часом регіонали вже зайняли цілком зручні позиції, вустами спікера Володимира Рибак заявивши, що першочерговими під час найближчих засідань Верховної Ради мають бути законопроекти, виконання яких необхідне в межах підготовки до підписання Угоди про асоціацію з ЄС. Відтак спроби опозиції блокувати роботу законодавчого органу априорі буде подано як такі, що блокують європейську інтеграцію України.

Ініціативу про недовіру урядові Азарова можна розглядати в контексті підготовки до заміни останнього Сергієм Арбузовим. Тиждень уже писав, що такий сценарій чи не найпростіший для повного переходу контролю над урядом до «сімейного» прем'єра (№ 52/2012) після того, як Янукович і К^о не змогли «просунути» його через парламент. Можливо, в опозиції розраховують на підтримку потенційних прихильників Арбузова й комуністів, щоб зібрати тих півсотні голосів, яких наразі не вистачає для оголошення парламентом недовіри Миколі Яновичу. Дві третини з них теоретично можуть забезпечити в КПУ, однак щонайменше 17–18 голосів потрібно все ж таки буде шукати серед самовисуванців і, не виключено, окремих депутатів від ПР. Насправді це можливо, однак за умови, коли котрась із груп впливу у владному конгломераті наважиться порушити й без того хисткий баланс у ньому, адже в цьому парламенті відновити його під Арбузова, може, й не вдасться.

З одного боку, для опозиції навіть такий сценарій недовіри уряду буде вигідний, оскільки посилить суперечності у владному конгломераті й політичну нестабільність у країні, хоча лише за умови, що опозиціонери будуть готові скористатись із цієї ситуації. Останнє наразі викликає сумніви. Крім того, реалізація такого сценарію може означати, що та чи та

група всередині владної більшості впевнена в посиленні своїх позицій у разі остаточного виведення з роботи нинішньої ВР аж до її розпуску й має алгоритм досягнення своєї мети.

Та поки опозиція демонструвала дедалі більшу позірну рішучість у боротьбі з режимом, той продовжував не менш демонстративний рух до авторитаризму. Скандально відомий після справи Власенка голова регламентного комітету Володимир Макеєнко зареєстрував проект постанови, яка передбачає збільшення представництва Партії регіонів у кількох ключових комітетах Верховної Ради за рахунок витіснення звідти представників опозиції. Наразі йдеться про комітети з питань європейської інтеграції, податкової та митної політики, законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, регламенту, екологічної політики, охорони здоров'я. Однак не виключено, що найближчим часом, у разі відсутності належного опору з боку опозиції, захоплених регіоналами комітетів ВР побільшає.

Минулого тижня, крім того, стало зрозуміло, що київських виборів, найімовірніше, до 2015 року таки не буде. З'явилися й ознаки тривалого затягування із призначенням перевиборів у п'яти округах, де ЦВК не зміг установити результат, що так само може завершитися їх відтермінуванням доти, доки у влади не буде впевненості в перемозі там своїх висуванців. Паралельно спостерігалось посилення тиску на альтернативних ПР кандидатів у де-факто програних восени минулого року округах. За кордоном переховуються й Аркадій Корнацький, який балотувався у 132-му окрузі на Миколаївщині, й Віктор Романюк, який переміг Тетяну Засуху із відривом у 10 тис. голосів у 94-му окрузі на Київщині, але потім утратив цей результат через рішення місцевих судів. 22 березня Романюка заарештували в Мілані на підставі українського подання до Інтерполу, а 26 березня Шевченківський суд столиці ухвалив рішення про його утримання під вартою як запобіжний захід, щоб пришвидшити екстрадицію до України. Наразі Романюк нібито ще не вирішив, чи просити йому політичного притулку на Апеннінах, адже в такому випадку він не зможе брати участі в повторних виборах. Утім, влада схоже грає в безпрограшний варіант: або залякати фаворитів електоральних перегонів і змусити їх відмовитися від участі в змаганні після дістання політичного притулку за кордоном, або зволікати з довиборами якнайдовше.

Але найважливіше, що ігри влади довкола виборів у столиці та довиборів у проблемних округах можуть свідчити про своєрідне тестування нею реакції опозиції та суспільства й водночас відпрацювання сценарію відтермінування виборів і до Верховної Ради в разі її розпуску та невпевненості у здатності здобути потрібний результат на позачергових парламентських перегонах. Микола Азаров тим часом почав публічно просувати думку, що вибори в Україні й так відбуваються зачасто, а тому партії влади доводиться перманентно виправдовуватися за невиконання щедро розданих обіцянок під час попередніх кампаній. «У цьому і полягає завдання конституційної реформи – щоб синхронізувати вибори всіх рівнів так, щоб країна мала проміжок часу для стабільної роботи, а не жила в очікуванні наступної виборчої кампанії... На жаль, політична культура у нас перебуває в такому стані, що у Верховній Раді представники опозиції можуть висловлюватися образливо на адресу уряду, висловлюватися з погрозами, у зневажливому тоні... Такого бути не може», – заявив Азаров у інтерв'ю телеканалу «МИР». Симптоматична сама постановка питання. Вище державне керівництво більше не цурається публічно критикувати вибори як негативний фактор, що заважає «реформам». А що їх для того й проводять, аби контролювати виконання тією чи тією владною командою виконання коли не всіх, то принаймні більшості зобов'язань, прем'єр, звичайно, розуміти не хоче.

У цьому плані показовою є дедалі більша демонстративна зневага влади до прав депутатів та ЗМІ на доступ до засідань керівних органів. 13 березня 2013 року Кабмін своєю постановою обмежив можливість присутності депутатів на своїх зібраннях. 18 березня засідання уряду було скасовано через присутність на ньому двох народних депутатів від ВО «Свобода». А 25 березня Азаров доручив охороні вивести із кабмінівської зали засідань депутата від УДАРу Сергія Капліна, який дозволив собі покритикувати владу за погану ліквідацію наслідків негоди. 22 березня представників ЗМІ не пустили на сесію Черкаської обласної ради, а 26-го – на засідання бюджетного комітету Верховної Ради, де відбувався розподіл 1,7 млрд грн. Присутній там депутат від «Батьківщини» Олександр Чорноволенко в

коментарі Тижню пояснив причину: найбільші суми дістались ГПУ – додатково виділили 209 млн грн, Держслужбі охорони – 48 млн, СБУ – 31 млн, а також місту Януковича Єнакієвому – 100 млн (тоді як Одеській області – 19 млн, Херсонській – 18 млн, Полтавській – 13 млн, Черкаській – 10 млн, Чернівецькій – 7 млн). Ще 90 млн грн розподілили між своїми округами депутати, які ухвалювали це рішення.

Відповідна поведінка правлячого режиму демонструє його чимдалі більшу зухвалість у прагненні узурпувати владу й унеможливити будь-яку критику. У цьому контексті на увагу заслуговують і заяви того ж таки Азарова про ЗМІ, які висвітлюють не те, що потрібно, й заступника генпрокурора Рената Кузьміна, який просуває ідею карати вже навіть не за наклеп, а за дифамацію (див. стор. 21). Тобто пропонують ввести кримінальну відповідальність за поширення не лише неправдивих, а навіть і правдивих даних у випадку, коли вони «паплюжать честь» чи «компрометують» ту чи ту посадову особу, політика, орган влади або ж державну інституцію. Таке формулювання, природно, може відкрити шлях для масових репресій за будь-яку критику, наприклад, під час найближчої президентської виборчої кампанії, а відтак суттєво додати шансів Януковичу, а за творчого підходу на підставі такої норми можна взагалі вчиняти хоч державний переворот із повною узурпацією влади, а будь-які протести інтерпретувати як дифамацію президента й за них порушувати кримінальні справи. Можливо, недарма нещодавно під час святкування 21-ї річниці внутрішніх військ Віктор Янукович відверто заявив, що «від вашої принциповості в захисті законності... залежить успішність реалізації курсу реформ, які ми зараз впроваджуємо».

<http://tyzhden.ua/Politics/75762>

Інтернет-ЗМІ

Ігор Лисов: «Інфраструктура є пріоритетом для українців»

Українські Національні Новини

Одним із основних пріоритетів під час вибору житла для українців є соціальна інфраструктура. Про це сказав Радник Голови ВР з питань будівництва Ігор Лисов, повідомляє УНН.

І.Лисов зазначив, що сьогодні люди купують житло за своїми потребами, вони чітко розуміють, що немає сенсу вкладати кошти у те, що завтра не буде користуватися великою популярністю.

"Сім'я, купуючи житло, розраховує на ті раціональні площі, на яких можна було комфортно жити, користуючись при цьому усіма об'єктами соціальної інфраструктури. Адже сьогодні основним пріоритетом при виборі квартири сьогодні є саме інфраструктура, яка б дозволила вчити дітей, лікуватись, займатись спортом і просто відпочивати", - сказав І.Лисов.

Нагадаємо, експерти наголошують на тому, що житлова забудова Києва має відбуватись разом зі створенням об'єктів соціальної інфраструктури.

<http://www.unn.com.ua/uk/news/1199774-infrastruktura-ye-osnovnim-prioritetom-dlya-ukrayintsiv-pid-chas-viboru-zhitla-i-lisov>

Валентин Наливайченко: «Чутки про Кличка розповсюджують за гроші»

Главком

Ще в часи перебування Валентина Наливайченка в лавах партії «Наша Україна» складалось враження, що надовго в цій вже тоді напіврозваленій структурі, він не залишиться. Так і сталось. В травні 2012 року він залишив марну спробу рухатися на вибори у складі політичної сили Віктора Ющенка, а вже в липні приєднався до «Удару» Віталія Кличка і посів третє місце в виборчому списку.

Зараз він активно працює з новою командою, розповідає, наскільки легше йому від цього стало дихати, закликає слідувати принципам Боба Марлі та так само, як колись називав незаперечним лідером Віктора Ющенка, тепер удостоює цього звання Віталія Кличка.

Розмова з экс-головою СБУ та нинішнім першим заступником голови комітету Верховної Ради з закордонних справ відбулась якраз в пік надзвичайної ситуації в столиці. Тому депутат часто переходив до теми снігу та мерських виборів, які, здається, вже зовсім непотрібні його партійному шефу...

Валентине Олександровичу, ви зараз, так би мовити, опинилися в мейнстрімі. «Удар» претендує на статус найвпливовішої політичної сили серед опозиційних партій. На вашу думку, що саме стало приводом для зростання рейтингів?

За три останні роки Партія регіонів – Азаров, Тігіпко, Табачник, Арбузов, Янукович – робили все так, як насправді робити не треба. Ставлення людей до них – це відповідь на всі ці три роки безроздільного правління в уряді, президентській та судовій владі - безвідповідального та корупційного і по суті, і по формі. І люди по-іншому ставляться до політика, який має програму іншого розвитку держави. Виборець не тільки обурений поневоленням в бізнесі, житті, а й намагається знайти альтернативу серед інших політсил. Проте про рейтинги інших опозиційних партій нічого не можемо сказати, бо відповідаю за «Удар».

Є думка, що блокування трибуни за персональне голосування стало вдалим технологічним кроком «Удару»? Ваша партія виграно виглядала у порівнянні з «Батьківщиною» та «Свободою». Але що ми маємо по факту?

«Ми зайшли в парламент не з порожніми руками, а з напрацьованими законопроектами. Але побачили «добре» збудований корупційний мур антипарламентаризму. Корупційний – тому що йде тотальне безконтрольне розкрадання найвищими чиновниками бюджету. Серед останніх законів, ухвалених попередньою ВР, – про референдум, щоб піти у невідомому напрямку євразійської «чорної діри», а також про відміну тендерних процедур під час закупівель з Державного бюджету. Мур – бо в державі сконцентровано все виключно під президентом. Жоден посадовець або чиновник не є підзвітним парламенту, не відповідає перед громадянами. Ані президент, ані прем'єр не звітують у парламенті і не представляють програму своєї діяльності вже третій рік поспіль. Антипарламентаризм – тому що в попередньому парламенті голосування було не особистим, процвітала політична корупція, плата за «лобістські» законопроекти. Ми не збираємось сидіти як в концтаборі, за муром, який збудували корупціонери. Зламати цей мур власними силами – хай нас сьогодні усього 42 людини – можливо.

Далі маємо йти до людей. Без єдності і співпраці з ними нічого не вийде. Можливо, акцію «Вставай, Україно!» треба було почати з «Прокинься, Україно!». А потім тільки «Вставай...», а ще потім «Вставай за права кожного з нас!». Як у Боба Марлі: «Get up, stand up, stand up for your rights». Це зовсім не жарти. Це було так само повстання проти режиму, який думав, що він через геноцид буде триматися в Південній Африці. Де той режим? Немає.

Так може треба було стояти до кінця? Щоб парламент не працював тридцять днів, і президент мав змогу призначити нові вибори? Представники «Батьківщини», принаймні, не раз казали, що на нових виборах опозиція візьме більшість в Раді.

«Удар» ніколи безвідповідальних заяв не робив. Ми чітко пояснювали людям, що відстоюємо особисте голосування. Протягом 18 діб ми дійсно не виходили з зали вдень і вночі. Ми раді, що нас підтримали «Батьківщина» і «Свобода».

Чому ж тоді Микола Катеринчук та Анатолій Гриценко, які вночі до вас приїжджали, отримали на горіхи від керівництва Об'єднаної опозиції.

Я це коментувати не буду. Можемо сказати, що ті хлопці, які приїжджали, завітали до нас із кавою і приєднались до роботи.

Повірте мені, людині, яка провела у сесійній залі чотири чи п'ять ночей, по-перше, ніхто не спав, по-друге, ніяких алкогольних напоїв там не було, і по-третє, ми насправді працювали. Над законопроектами, над програмами. Ну і щоб не заснути, звісно, іноді активно пересувались по залі.

«УДАР» не тільки в парламенті боровся з кнопкодавством. В обласних і районних радах ми теж почали руйнувати цей корупційний мур неповаги до народного самоуправління – в Київській, на Одещині, Тернопільщині...

Ми вимагаємо не просто особистого голосування, ми вимагаємо прозорості та звітування влади перед громадянами. Варто глянути лишень на порядок денний сесій Київської ради, де більшість Черновецького та «регіонів» вже голосує за напіврозвалені сараї та будки, які виносяться на приватизацію. В Києві іде тотальне пограбування, «прихвизація» навіть того, що вже розвалено. І все це поза думкою київської громади.

Чому, на вашу думку, блокування парламенту «за Власенка» виявилось неуспішним? Вважаєте, Роман Стаднійчук, який зайшов на місце адвоката Тимошенко, вчинив правильно, коли не відмовився від мандату?

Я можу говорити про команду «Удару» – парламентську і позапарламентську. Якби щодо нашого побратима були якісь незаконні дії, ми стали б на захист всі разом. Ми мітингували під Генпрокуратурою, коли проти наших запорізьких колег необгрунтовано були порушені кримінальні справи під час виборів. Ми ставали на захист, коли вже після виборів порушувалися справи проти наших херсонських і запорізьких колег.

Ви натякаєте на те, що «Батьківщина» не надто бажає захищати адвоката Юлії Тимошенко?

Я ні на що не натякаю. Але коли ми прийшли до парламенту, і нам оголосили, що зараз буде приймати присягу якийсь інший депутат, ми голосно почали кричати: «Де Власенко?». Далі – тільки знак питання.

Як ви, взагалі, до ідеї перевиборів ставитесь? Наприклад, по чистій мажоритарці, яку пропонували регіонали.

Щоб проводити вибори чи перевибори, спочатку потрібно провести люстрацію в судових і правоохоронних органах. Змінити закон так, щоб він унеможлиблював ті зловживання, які ми виявили разом із «Свободою» і «Батьківщиною» на попередніх виборах. А також – за умови люстрації і ротації тих членів ЦВК, які не наважились визнати результати в п'яти так званих проблемних округах.

Поки три кроки не зроблені, заява про перевибори політично може і має право на існування, – але нових старих зловживань не уникнути.

Коли ви говорили про ухвалені партією влади закони – то згадали про референдум. Як вважаєте ініціативи, які називають Харківськими та Херсонськими, які передбачають, зокрема, двопалатний парламент (що не вигідно опозиції) – це реальність чи балачки?

Це скелети з запиленої шафи, які повитягали ті, хто зараз при владі. Всі ці балачки про референдуми мають одну просту відповідь. До мене на одній зустрічі підійшла проста людина і сказала: якщо робити референдум, давайте першим проведемо референдум про підвищення пенсій.

У мене питання до ініціаторів: якщо ви такі розумні, і думаєте, що зможете задурити людям голови референдумами про «чорну дірку», або Митний Союз, проведіть спочатку референдум з двох питань – довіра Азарову і підвищення пенсій. Результати передбачувані на 99%: Азаров має піти у відставку.

У парламенті минулої п'ятниці була так звана година уряду. За цю годину жодного слова доповіді від прем'єра Азарова українці так і не почули. Поряд сидів Азаров номер два – на прізвище Арбузов, який так само побоявся виступити. Конституційний обов'язок уряду – звітувати, куди поділи народні гроші з бюджету, щорічно представляти програму. Її три роки поспіль немає. Замість неї чуємо якісь прорадянські мантри...

В країні криза соціальна та економічна. Потрібно невідкладно скоротити витрати на утримання чиновників та міністерств – починаючи з президента і прем'єра. Уряд жодної гривні на чиновників не скоротив. Це кричущий факт: на себе вони витрачають мільярди гривень, а людям – з першою негодою – відкопують зі снігу самотужки.

Поки Об'єднана опозиція висуває Кличка єдиним кандидатом в мери столиці, в «Ударі» відхрещуються від майбутнього мерства зі словами «женили без жениха». Невже так складно домовитись про дійсно спільні дії?

Домовлятися потрібно – це безумовно. І ми це робимо. Але треба розуміти, що люди зараз чекають не партійні гасла і не партійних босів. Люди чекають зовсім іншого – чіткої відповіді: хто буде боротися за їхні права? Тільки конкретні права: лікування дитини-інваліда, фінансування соціального житла, забезпечення першого робочого місця, захисту від злочинців. Єдність опозиції має зростати для цього. Ми не відповідаємо на дрібні закиди в наш бік або на намагання звинуватити в чомусь наших партнерів по опозиції. Це традиції вчорашньої політики: вдарити сильного з-за спину. «УДАР» так не працює. Люди цього точно не чекають.

Ще після виборів ми заявили, що по п'яти так званих проблемних округах визнаємо лише тих людей, які перемогли (там «ударівців», до речі, немає), і будемо вимагати міжнародних санкцій, зокрема і за порушення та фальсифікації на виборах. Вимагаємо зараз розслідування та покарання фальсифікаторів. Тому Віталій Кличко і був за кордоном. Зустрічався зі світовими лідерами – у Вашингтоні, Брюсселі, Варшаві, Лондоні. Він єдиний, хто може зараз це зробити. Кличко зараз є захисником і Власенка, і кожного українця на міжнародній арені. Він повернувся з відрядження, і ми всі приєднуємося до акції – і в Тернополі, і в Чернівцях. До цього наші народні депутати і активісти партії брали в ній участь – у Вінниці, Ужгороді, Львові.

Стихія спровокувала ще активніші розмови про необхідність київських виборів. Фракція «БЮТ-Батьківщина» у Київській міській раді виступила з вимогою скликати позачергове засідання для розгляду питання про позбавлення повноважень голови КМДА Олександра Попова, як керівника, що не впорався з керуванням містом в надзвичайному стані...

Ми говоримо про те, що всім зрозуміло і що всі побачили: Попов – бездарний керівник, він нічого не робить. Люди на вулицях падають, ламають собі руки і ноги... Це ненормально. Я починав молодим дипломатом працювати в Фінляндії і Норвегії. Якби там була Партія регіонів, то фіни і норвежці вже б вимерли за три роки. Там же кожен день такий сніг. Але зранку встаєш – тротуари та дороги почищені. Не одна дорога, як в Києві, а всі! А в Лапландії, за Полярним колом, де окрім білих ведмедів живе буквально декілька тисяч саамів, дороги протягом всієї полярної зими у вічній мерзлоті не тільки почищені, а й світло горить.

«Одна дорога в Києві», це яка: на Кончу-Заспу чи...?

На Кончу-Заспу. Але не тільки – ще ж є дорога на Межигір'я.

Ця влада звикла до того, що люди у нас не можуть порівняти своє життя з життям у будь-якій європейській державі. А ми хочемо, щоб українці жили, як фіни. В чому секрет того, що фінам вистачає грошей прибирати кожен день на ранок сніг – біля кожного будинку і на кожному тротуарі? Країна з найменшим покладом енергоносіїв – Фінляндія. Країна, яка найменше вирубає власних дерев – Фінляндія. Але при цьому Фінляндія – країна номер один за найменшим рівнем корупції. А ті люди, що сьогодні при владі у нас, думають, що вони затягнули Україну на Західному та Східному кордоні в колючий дріт, і будуть дурити українців все життя.

Хай би голова КМДА порахував, скільки адміністрацій в Києві, скільки у начальників та їх заступників службових автомобілів (я вже не кажу про марки), скільки вони витрачають палива. Та треба було на три доби зробити так, щоб вони і їхня челядь посиділи вдома, а бензин видати на грейдери та трактори. Потрібно владі просто перестати красти бюджетні гроші. Безпорадність, безвідповідальність, корупція – три причини, через які владу треба міняти.

Так коли місто врешті отримає нового мера – і без цих вад, які ви назвали?

Ми проголосували за 2 червня. Але Партія регіонів сама взяла на себе повну відповідальність за ситуацію, що є зараз.

І все ж, якщо говорити саме про вибори мера Києва. Віталію Кличку пост мера більше не потрібен?

Чутки коментувати – це точно не до мене. Тим паче, я як ніхто розумію, хто саме і за які гроші ці чутки розповсюджує.

Хто?

Це нецікава сторона історії. Цікава сторона зовсім інша. Ми не імітатори і не брехуни. Віталій Кличко і наша команда з першого дня добиваємося головного: змін до закону про столицю та прозорого бюджету Києва. Вкрадені у Київської громади землі, будинки, парки, бюджетні гроші, незалежно від прізвиськ мерів мають бути повернуті киянам. Важливе питання реального місцевого самоврядування – право людей на висловлення вотуму недовіри меру, місцевим чиновникам та суддям. Таке право потрібно надати киянам, кожному району і навіть кожному кварталу. І ще – вибори міських голів мають проходити в два тури. Ми добре пам'ятаємо, як не один раз дурили киян, і невідомі людям (але відомі в кримінальних колах корупціонери) опинялися в кріслі міського голови.

Як тільки буде дата виборів, ми разом з іншими опозиційними силами висунемо єдиного кандидата. Процес погодження кандидата не закінчений, бо немає дати виборів, немає чіткого пакету законопроектів, які мають бути ухвалені.

А може скажете відверто, що Віталю Кличку сьогодні більше імпонує перспектива стати єдиним опозиційним кандидатом не в мери, а в президенти?

Відповідь тут та сама. Рано говорити про конкретних кандидатів. Має бути пройдений певний шлях. Особисто я переконаний, що постать Кличка – єдина українська, дійсно нова та чесна. Поки що в українській політиці я не бачив постаті, що поєднує в собі ці три складові.

Щодо Юлії Тимошенко. Зараз потрібно їй допомагати. Вживати всіх можливих заходів для того, щоб і вона, і Луценко, вийшли на волю, і щоб кожен українець отримав право на справедливий захист в судах. Щоб корумповані судді отримали позитивну заборону на професію. Щоб статки корупціонерів, їхні мастки, яхти (ми підкажемо, на яких причалах вони стоять) були конфісковані, а гроші повернуті до бюджету.

І тоді знову виникає питання щодо узгодженості дій. Де гарантії, що на президентських виборах кожна опозиційна сила знову не висуне свого кандидата?

Ви це бачили, а ми це відчували на собі. І цього відчуття ми б не побажали жодному з наших партнерів. Тому ми проти будь-якого взаємного поборення всередині опозиції. Більше того, завдяки парламентській кампанії ми винесли серйозний урок. В принципових питаннях – європейське майбутнє, євроінтеграція, боротьба з корупцією, посилення місцевого самоврядування – жодних компромісів бути не може.

І чесно – або діємо разом, або не дуримо один одного. Ніяких закритих кулуарних розмов та домовленостей. Чим відкритіше – тим краще.

Якщо переходити до суто внутрішньопартійних справ, розкажіть, як так сталося, що ви потрапили до «Удару»? Як познайомились з Віталієм Кличком?

З Віталієм я давно був знайомий, як і з членами його команди. Пропозиція прозвучала після того, як я ще на початку 2012 року остаточно прийняв для себе рішення, що за жодних умов не може бути розколу в опозиції за допомогою квазіполітичних проектів. Я тоді закликав своїх однодумців підтримати Віталія Кличка. Далі для мене логічним політичним кроком було зустрітися з Віталієм. У нас була не одна зустріч. Те, що Віталій вирішив, що я можу бути в команді, для мене було присмном. І, як я бачу зараз, корисно.

Як вам, взагалі, живеться в «Ударі»?

Чесно скажу, вперше відчуття того, що дійсно живеться. Немає брехні, є чесні принципи. Так, вони неприємні для тих, хто не вмів їх тримати. Це дійсно нова сила. Немає бюрократії. Немає жодного олігарха. Я принаймні не зустрічав. Як зустріну – запитаю (сміється).

Чи не гнітить вас той факт, що ви опинилися у фракції з кучмістами та людьми, які декларували проросійські погляди? От які у вас стосунки з Сергієм Куніциним?

Та не пропагує нічого такого Сергій Куніцин. Це сильна людина, «афганець», він пройшов війну. За «афганців» – він дійсно пропагує, але «афганці» є українцями. За справедливість та проти корупції – пропагує. Нормальна, адекватна, рішуча, тверда людина.

Хто з політиків ще крім нього розповідає людям на території Криму про ЄС, про європейські цінності?

В «Ударі» немає ні крайніх правих, ні крайніх лівих. Тут живіша ситуація, якщо порівнювати з іншими політичними проектами.

З іншими – це ви порівнюєте з «Нашою Україною», з якої вийшли? Але ж партія «Удар», як і партія Віктора Ющенка – сила лідерського типу.

У нас сильний лідер і сильна команда.

Чи не забагато впевненості в ваших словах? Бо вже ходили чутки, що дехто з цієї «сильної» команди ледь-ледь не пішов слідом за «тушками» Табаловими.

Було багато розмов, особливо, на жовтень минулого року. Вже навіть були спекуляції з начебто списком «ударівців», які нібито «от-от зараз вийдуть». Це політична брехня і дискредитація. Як професіонал (Наливайченко очолював СБУ при президентові Ющенку, - «Главком»), я можу сказати, що це робилося в штабі Партії регіонів. А підхоплювалось із задоволенням іноді і колегами з опозиції. Це неправильно – нищити один одного, та ще й зброєю корупціонерів. Ми на такі «підкидони» взагалі не звертаємо уваги. Хоча повірте, їх достатньо, бо дуже не дешево працюють всі ці так звані технологи навколо влади. Але брехнею як зброєю багато не досягнеш.

Як людина, що мала безпосередній стосунок до справ в партії «Наша Україна», оцініть те «нищення один одного», яке зараз відбувається всередині помаранчевої політсили? Коли одна частина членів партії на чолі з Сергієм Бондарчуком на з'їзді партію ліквідує, інша – на чолі з Віктором Ющенком – стверджує, що партія продовжує існування.

Не можу нічого сказати. Знаю тільки, що ті, хто обирали майбутнє ще до виборів, хто обирав не розкол опозиції, а шлях вперед, – пішли. Не я займався розсадкою у Верховній Раді. Але ж так склалося, що поруч зі мною сидить колега з «Батьківщини», мій друг Андрій Парубій (виходець з «Нашої України», - «Главком»). І це добре, що людина пішла вперед. Те саме – і щодо Арсена Авакова. Це людина сильна, політично вмотивована, з баченням того, як зробити в Харкові і вільні медіа, і справді живе місто, і щоб не розкрадалося все навколо. Він просто пішов вперед. І таких людей дуже багато.

Сьогодні на порядку денному у країни стоїть питання Асоціації з ЄС. Очевидно, що якщо в ближчий місяць-два нічого не вирішиться, ми втратимо цей шанс. Які ваші прогнози?

У нас не прогнози, у нас дії. Або ми робимо те, що робить країну вільною, бізнес – незалежним, або отримуємо ситуацію, яку маємо вже три роки поспіль. Ми вносимо конкретні законопроекти. Наприклад, січень цього року – про зміни у порядку надання адміністративних послуг. Це про зобов'язання чиновника на звернення будь-якого громадянина надати йому послугу, не вимагаючи будь-яких додаткових довідок, виписок та пояснень.

І все-таки. Коли дії приведуть до результату?

Коли отримаємо підтримку людей не тільки в рейтингах, а й в результатах виборів, коли приведемо до влади цілу команду нових фахових людей. Ми зараз не при владі. У опозиції в парламенті немає жодного дієвого важеля – ані впливати, ані контролювати ситуацію.

З ваших слів виходить: поки не буде перемоги нинішньої опозиції, не буде і Асоціації?

Не зовсім так. Ми вимагаємо від цієї влади зробити все можливе. Самі робимо все, що від нас залежить. Голосування щодо спрощення візового режиму було позитивним. Це тільки перший крок. «Удар» вже підготував заяву, яку у вигляді постанови внесли у Верховну Раду – щодо переходу на безвізовий режим для громадян України. Щоб не було такого, що чиновники – без віз, а всі інші – вибачте, в чергу.

Поки ви будете з позицій меншості йти покроково до Євросоюзу, влада може хутко попрямувати до Митного Союзу. Бо далеко не всі представники ПР прагнуть європейських прав та обов'язків.

Ми не переймаємося Партією регіонів, ми переймаємося громадянами України. І більшості у ПР вже давно немає. Я це кажу, як людина, яка провела в Донецьку, в Донецькій області день і ніч виборів. Подальші дії влади тягнуть країну назад. Донецьких і луганських

шаhtarів позбавлять роботи і можливості збуту вугілля в разі, якщо країна буде зтягнута в Митний Союз. Це не той шлях. Ми прагнемо, щоб луганський, донецький, львівський та кримський студенти і пенсіонери мали зовсім інші стипендії і пенсії, щоб був вільним бізнес, щоб оподаткування було зрозумілим – без спецназу, Податкової міліції і «Мінздоху». Щоб не чиновник визначав життя людини, а народні референдуми та рішення. Щоб був прямий вплив громадян на місцевих прокурорів, суддів, щоб була нарешті проведена та сама люстрація влади.

Не турбує людей та назва – Митний Союз чи не Митний.

Людей турбує повсякденне життя, робоче місце, зарплата, а не те, якою мовою ми будемо розмовляти. Ми всі розмовляємо тією мовою, якою хочемо. Знову почала Партія регіонів гратися в парламенті, як школярі, з помилками – то російською заговорять, то українською. Та краще б вони і російською, і українською переклали рецепти пенсіонерам. І не такими літерами, які ніхто не бачить, а великими. Оце нормальне ставлення до мови. От зберіться всією партією і будь-якою мовою, але великими літерами, зробіть для пенсіонерів рецепти. Не підручники за шістьсот гривень за книжку, а безкоштовні рецепти. Хай хоч пенсіонери мають змогу прочитати рецепт на ліки, ще й бажано, щоб і ціна тих ліків була доступною. Оце мовна політика. Все інше – це імітація.

Наприкінці минулого року ви висловлювали також ідею введення мораторію на вступ в Митний Союз – мінімум до кінця 2013 року. Щось вже зроблено в цьому напрямку?

Урядом в цьому напрямку зроблені антидії. Перша антидія – орден прем'єр-міністру Азарову, який Пугін вручив йому в грудні минулого року. Друга – в січні цього року – рахунок на сім мільярдів доларів. Тому самому прем'єру, з того самого місця, де він отримав орден.

Мораторій на вступ до Митного Союзу потрібен, насамперед, для української промисловості і для українського виробника. Угода про Зону вільної торгівлі та збуту української продукції з Російською Федерацією – так, потрібна. Як і Угода про вільну торгівлю та збут української продукції з Європейським Союзом.

Але політичний напрямок розвитку – Асоціація з Євросоюзом. Тому необхідне введення на рік мораторію на інше квазіполітичне утворення. Бо насправді це не Митний Союз, а Євразійський Союз. З позбавленням повноважень цього самого українського уряду збирати податки та митні збори і витратити їх на студентів, пенсіонерів, і на дороги. Вони намагалися обдурити всіх і себе. І отримали за це і орден, і рахунок на сім мільярдів доларів.

Новий час в Україні вимагає нового уряду, нової структури уряду, нових фахівців. Не двох корупційних спрутів треба звести в одну банку – я маю на увазі Митницю і Податкову із спецназом, яке обізвали чомусь міністерством. Корупціонери і начальники, можливо, з цього ще побудують собі вілли. Але пенсіонеру, студенту, вчителю, лікарю, українському виробнику це нічого не дає. Жодної гривні додаткової зарплати або пенсії.

Якщо згадувати вашу діяльність на посаді голови Служби безпеки України...

Хтось ще про неї пам'ятає? Вже ж три роки минуло.

Коли ви займали цю посаду, чи мали ви якісь повідомлення або відомості про співпрацю українських політиків, зокрема Вадима Колесніченко, якого так не любить опозиція, з російськими спецслужбами чи організаціями, які підривають державний суверенітет України? Може, маєте такі дані зараз?

Своїм становищем я ніколи не зловживав, і жодної валізи з компроматом з собою не виносив. Бо професійно ставився до державної таємниці, а тим більше, до контррозвідувальної та антитерористичної діяльності. Професіонали, які в ті роки працювали зі мною, мали б продовжувати і такі справи в тому числі. Але, на жаль, в березні 2010 року були політичні чистки. До чого це призвело – це питання до нового керівництва СБУ, здається, вже третього за ці роки.

Моя оцінка, як депутата, така: вкрай турбує зараз не те, хто який мав псевдонім і агентурну справу в Москві чи у Вашингтоні. Є більш серйозне питання. Що з антитерористичними діями? Що з терористичними загрозами? Що із справами так званих терористів? Звідки ті «терористи» взяли минулого року в Україні?

І як можете оцінити з цього приводу дії Служби Безпеки?

Не можу оцінити. Я не чую жодного пояснення і не бачу жодного рішення ані РНБО, ані Служби безпеки – публічного, для громадян: мовляв, ось ми вживаємо такі заходи, ось ми йдемо на упередження і здатні гарантувати, що більше не буде вибухів, що доступ до вибухівки перекрито і ті замовники, які проплатили попередні теракти, нами затримані, притягнуті до відповідальності, йдуть суди. Я про таке не чув. Моя оцінка полягає в цьому.

Зараз, на жаль, напрямок, яким рухається вся правоохоронна система України, називається «тінь», якщо не «темрява» і повне мовчання. Вбили, відрізали голову – мовчання. Терористичний акт, вибухи, вибухові речовини, вибивання свідчень тортурами – мовчання. Так не може бути. Це рух системно помилковий. Коли немає відповідальності, немає прозорості, немає звіту перед людьми, що ми робимо і за що ми отримали від вас гроші на зарплати та утримання.

І все ж є купа організацій, таких організацій, як «Россотрудничество», покликаних поширювати російські ідеї, і в першу чергу в Україні. На це виділяються кошти, є купа експертів, які отримують зарплатню за те, що доносять українцям те, що потрібно Кремлю. Що вам відомо про такі організації? І як має реагувати на це влада?

На своїй території у 2007-2009 роках ми знали все, що стосується іноземної присутності, в тому числі, іноземного втручання. Ми тоді пропонували зміни до закону, були серйозні рішення колегії, які змінили методи КДБ в такій роботі. На основі документів через Мінюст і суди вимагали від іноземних організацій не порушувати законодавство України, не ставити під сумнів територіальний устрій, не пропагувати сепаратизм та ксенофобію. Тоді від нас було дуже гостре реагування, справи були доведені до суду. Більше того, навіть попри те, що Партія регіонів в опозиції нас жорстко критикувала і по «Севастополь-Крим-Росія», і по Сойму підкарпатських русинів, по всіх були рішення судів. І я вітаю такі рішення судів, які забороняють сепаратистську діяльність в Україні.

Всі загрози, що фінансуються ззовні, територіальній цілісності України або безпеці українського громадянина мають бути нейтралізовані, правопорушники притягнені до відповідальності за рішенням суду.

Що стосується «Россотрудничества» - це питання вже до людей, які зараз працюють в керівництві СБУ, або якщо це підпадає під контроль іншої служби, - в МВС, Податковій. Треба перевіряти, чи платять ці організації податки, чи прозорі ці гроші. Коли відповідав за роботу Служби безпеки України, чітко говорив та доводив, що в тому числі і колишній мер Москви був задіяний у відмиванні грошей. Тодішній президент Росії Медведєв почув це і звільнив його. Через два роки.

В 2008 році ви ще робили гучні заяви про можливі посягання Віктора Медведчука на державний лад, згадували його «Вибори 2010», на які він нібито збирав гроші під кремлівський проект. Доведено нічого не було. Але чи має якийсь зв'язок ця історія з нинішнім «Українським вибором»?

Зараз мені не відомо про це. Тоді Віктор Медведчук, як громадянин України, дійсно, відповів на питання, і, наскільки я пам'ятаю, в київському управлінні СБУ була ця справа. Під час виборів 2008 року така інформація перевірялась. Розслідування тоді вийшло на інших правопорушників, схеми планованих фальсифікацій зруйновані, готівка на хабарі у виборчій комісії затримана. Тому я б зараз не хотів зловживати інформацією.

Певний час у вас були дуже складні стосунки з БЮТОм, але в 2009 році представники цієї політсили все-таки проголосували за ваше призначення. З ким і як вам тоді вдалося домовитись, щоб ви зі статусу виконуючого обов'язки перейшли в статус повноправного голови відомства?

Та не було у мене ніяких складних стосунків з БЮТОм. У мене була принципова позиція щодо кожної партії: не порушуйте закон, не підігрувайте всьому тому, що розхитує безпеку держави, не наймаєте квазіснайперів, не купуйте вибухівку, бо ми все одно затримаємо на упередження. Незалежно від того, хто буде на мітингу у 2009 році виступати: чи кандидат від опозиції Віктор Янукович, чи чинний прем'єр-міністр на той час Юлія Тимошенко. Не дамо ми

зробити жодного пострілу ані в повітря, ані в бік. Не БЮТ ми критикували чи Партію регіонів, а критикували і жорстко протидіяли конкретним загрозам. Там, де була корупція, ми партійного мандату не перевіряли. Ми затримали за корупцію міністра на той час уряду Віктора Януковича. Яка різниця, який він мав партійний квиток?

Але ж не може бути, щоб перед вашим призначенням не було ніяких консультацій?

Була жорстка розмова з представниками Партії регіонів, які відмовились голосувати. Я чесно тоді говорив, що Голодомор - це злочин, він буде дорозслідований до кінця, тому що є доказова база. З корупцією до кінця доведу всі справи, передам в суд. Стосовно корупції на митниці і розмитнення газу, хто б що не кричав у Верховній Раді тоді, сказав: все буде згідно з законом. Тому зараз говорити, що мене підтримала тільки та чи інша сила, не можна. Мене підтримали різні люди, так, як і не підтримали – і з Партії регіонів, і з НУ-НС, і з інших сил. Відмовився підтримати представник НУ-НС пан Гриценко. З БЮТу декілька депутатів теж не підтримали. Арсеній Яценюк з зали вийшов, не голосував. Я до речі перший і останній з голів СБУ, який і призначався, і знімався парламентом. Мені «пощастило».

<http://glavcom.ua/articles/10691.html>

За расово чистий парламент!

Обозреватель

Нет, до измерения черепов дело в Украине пока не дошло. Просто одна из парламентских партий пытается навязать украинскому обществу свою программу. Не считается с тем, что национализм пока не является государственной идеологией Украины.

Приведем такой пример. Собралась компания и обсуждает медицинские аспекты донорства и переливания крови. Речь идет о совместимости разных групп и резусов, об оплате, льготах и безопасных нормах сдачи крови для доноров, о мерах по предотвращению заражения... И вдруг в разговор вмешивается свидетель Иеговы: "Использование чужой крови - это страшный грех перед Господом! Те из вас, кто был донором или реципиентом, не войдут в царствие небесное! Нельзя, нельзя, нельзя переливать кровь!" Его пытаются урезонить: "Дружище, твоя вера - твое дело, мы сейчас не об этом говорим..." - но он неумолим, грозя грешникам смертью души и отказываясь видеть проблему в иной системе координат, кроме своей собственной.

Вот и ВО "Свобода" не мытьем так катаньем старается любую проблематику обсуждать в националистическом ключе. Давно назрел серьезный разговор о качестве украинского парламентаризма. О параличе законодательной власти, о неэффективной избирательной системе, о порочности методики принятия законов...

Как на эту тему выходит ВО "Свобода"? Она просто-напросто хочет сделать предметом обсуждения этническую принадлежность народных депутатов. "В любой непонятной ситуации переводите разговор на национальность оппонента". А ситуация у нас, как вы могли заметить, все непонятнее и непонятнее.

"Украинская нация должна знать, кто ею управляет", - утверждает замглавы фракции ВО "Свобода" Андрей Мохник. Золотые слова. Нет, кроме шуток, украинская нация действительно должна это знать. Только не кажется ли вам, господа, что в сочетании "кто ею управляет" слово "кто" должно бы означать: какой бизнес у данного депутата, с какой финансово-промышленной группой он связан, на каком Кипре у него банковские счета и в каком районе Ниццы у него недвижимость.

Предлагает ли нам это знание ВО "Свобода"? Разумеется, нет. Она предлагает нам ограничиться сведениями о том, что Гурвиц - еврей, Попеску - румын, а Яценюк и Фарион - чистые украинцы без вредных примесей, эмульгаторов и консервантов. Хотя рискну предположить, что по Яценюку у наших националистов в зависимости от внутриопозиционных видов на выборы 2015 года вполне могут возникнуть сомнения.

Что плохого в обнародовании сведений об этнической принадлежности депутатов? Ничего - если рассматривать этот вопрос в отрыве от украинских политических реалий. А если

не делать такой глупости, то вред налицо: у нас, как правило, предметом самого горячего интереса и обсуждения становятся именно второстепенные, формальные вопросы, и "национальность" депутатов для этой роли подходит как нельзя лучше.

Кстати, ВО "Свобода" упорно использует слово "национальность", хотя в современной терминологии оно означает всего лишь принадлежность к гражданству какой-либо страны. Дело в том, что сегодня слово "нация" в цивилизованной среде употребляется в юридическом смысле: нацию образует совокупность граждан определенного государства. ВО "Свобода" же предпочитает говорить о нации в этническом контексте, как это делали Гитлер и его подражатели.

Исходя из вышесказанного, неудивительно, что очередная инициатива ВО "Свобода" фактически вводит этническую сегрегацию. А как еще понимать аргументацию "Свободы": мол, знание национальности народного избранника облегчает процесс обращения граждан к тому или иному депутату по тому или иному вопросу защиты национальных прав. Если эту фразу воспринимать не как дикий набор слов, а как нечто осмысленное, то смысл ее сводится к тому, что русские для защиты своих "национальных прав" должны обращаться к этнически русским депутатам, украинцы - к парламентариям-украинцам, а гагаузы ввиду отсутствия депутата соответствующей этнической принадлежности будут сосать лапу у себя в Одесской области, и никто их национальные права не защитит.

Правда, воспринимать аргументацию "Свободы" всерьез нельзя - хотя бы потому, что в украинском законодательстве отсутствует такое понятие, как "национальные права". Есть права человека, и они для всех людей одинаковы. А потому любой гражданин имеет право обратиться для защиты своих прав к любому депутату, и этническая принадлежность здесь никакой роли не играет.

Иван Попеску, народный депутат (ПР):

Есть положение в Конституции, статья 22 – в ней написано, что сужение любых прав и свобод на сегодняшний день не допускается.

Если норма об обнародовании национальности будет добровольной, тогда на это можно согласиться, а если граждан будут заставлять, тогда это будет нарушением Конституции Украины.

Что касается обнародования национальности депутатов, то я считаю, что это также будет нарушением. Допустим, депутат обязан обнародовать декларацию о доходах, а насчет национальности, повторюсь, я считаю, что это - добрая воля каждого лица.

Мустафа Джемилев, народный депутат ("Батькивщина"):

Я приветствую такую инициативу: чтобы в паспорта всех граждан Украины было внесено указание национальности.

Это в какой-то мере будет способствовать национальной идентичности - правда, не совсем. Я считаю, что отсутствие графы "национальность" в паспорте является дискриминацией тех или иных национальностей.

Но если вопрос стоит об обнародовании национальностей лишь депутатов, то я считаю, подобную инициативу нецелесообразной, и это я не поддерживаю.

Конечно, прежде чем комментировать этот вопрос, надо почитать проект, если он уже есть, а потом уже решать. Но повторюсь, если вопрос касается лишь депутатов, то это нецелесообразно.

Ирина Геращенко, народный депутат (УДАР):

Я вважаю, що справжніми українцями є всі ті, хто дбає про Україну, якої б національності вони не були - це перше. Друге – для опозиції надзвичайно важливо відставити в сторону те, що може розколювати суспільство, бо наша мета – це зміна нинішньої влади. Я не вітаю подібні ініціативи. Опозиції треба зосередитись на об'єднанні країни, а не на розколюванні.

Эдуард Гурвиц, народный депутат (УДАР):

Лично у меня нет никаких возражений против того, чтобы все в очередной раз убедились, что Гурвиц - таки еврей. Но момент, выбранный "Свободой" для этой инициативы, как и ее обоснование, вызывает большие сомнения в здравом смысле автора. Во-первых, уровень нарушения национальных прав граждан Украины - это, возможно, единственный показатель, за который нам не может быть стыдно перед Европой. Во-вторых, если нарушение национальных прав таки произошло - кто сказал, что для защиты своих прав гражданин должен обращаться именно к депутату-соплеменнику? Ведь именно этим коллеги Мартынюк и Мохник обосновывали введение депутатской "пятой графы". По-моему, это еще один пример того, как национальность превращают в профессию. А к профессиональным украинцам, профессиональным евреям и профессиональным русским я всегда относился одинаково сочувственно - как к людям, которым не удалось обзавестись настоящим призванием или хотя бы ремеслом...

<http://obozrevatel.com/politics/03679-za-rasovo-chistyij-parlament.htm>

Блоги

Анатолій Гриценко: «Військові навчання ЧФ РФ – чому стільки галасу?»
корреспондент.net

Росія розпочала військові навчання ЧФ. Коментатори говорять про політичний тиск на Україну, примушення до вступу в Митний Союз, домішують геополітику...

Не бачу причин для такої стурбованості. Банан – інколи просто банан:)

1) Чи має Росія право, згідно нашого законодавства, проводити навчання силами і засобами ЧФ РФ? Має.

2) Чи попередила Росія Українську сторону про проведення навчань? Як стверджує МЗС України – попередила, причому завчасно, напевно раніше, ніж своїх військових:)

3) Чи порушила Росія законодавство України в ході навчань? Таких фактів не зафіксовано. Якщо будуть – реакція України має бути відповідною. (Для прикладу, коли був міністром, під час навчань ЧФ РФ мало місце порушення при перетині кордону більшою, ніж заявлено, кількістю людей і техніки – Росії було вказано на це порушення, нам принесли вибачення і більше такого не повторювалося, принаймні доки був міністром).

4) Чи відпрацьовуються Росією в ході цих навчань якісь агресивні дії проти України, проти нашої території чи нашого населення? Ні. Щось подібне буде помічено – реакція також має бути адекватною.

5) Для тих, хто, можливо, не знає: Україна роками проводила і надалі проводитиме навчання своїх сил і засобів на полігонах, що розташовані на території Російської Федерації, в т.ч. з бойовими пусками ракет зенітно-ракетних комплексів дальньої дії С-300 і С-200. Населення РФ і преса тим не переймалися.

6) Це не перше і не останнє військове навчання ЧФ РФ. Доки флот базуватиметься в Україні – доти будуть і військові навчання.

Тож вийшли вони на навчання – нехай собі навчаються. Насправді, проблема не в навчаннях, а в базуванні на нашій території військового формування іншої держави. Звідси – загрози й занепокоєння.

Моя принципова позиція з цього приводу Вам відома, відстоював її завжди, в т.ч. на посту міністра оборони: ЧФ РФ має базуватися в Україні, як було домовлено, лише до 2017 року. Крапка. На жаль, Янукович поставив три крапки – і Харківським пактом подовжив перебування ЧФ РФ в Україні на тривалий термін. Значить, доведеться і тут виправляти ситуацію в інтересах України, як би важко це не було.

<http://blogs.korrespondent.net/celebrities/blog/gritsenko/a103008>

Олександр Бригинець: «Не вірю обіцянці Президента про створення об'єктів ПЗФ»

кореспондент.net

На моє звернення до Президента, очільник країни здається погодився припинити трирічний саботаж питання щодо розширення об'єктів та територій природно-заповідного фонду України.

Адміністрація Президента України відповіла, що Президент прийме рішення щодо проектів указів Президента України про створення об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення у Луганській, Івано-Франківській, Хмельницькій та Тернопільській областях.

З тексту листа від Адміністрації Президента, виглядає так, що все добре і інформація обнадійлива. Але, по-перше, рішення Президентом може бути прийняте негативне, а по-друге, не зрозуміло, коли воно буде прийняте – зараз, через місяць, чи в наступній каденції наступним Президентом.

Як повідомлялося, протягом останніх 3 років у Адміністрації Президента знаходяться, погоджені всіма зацікавленими сторонами (від землекористувачів та сільських рад до облдержадміністрацій) проекти про оголошення заказниками 11-ти об'єктів та ще 5-ти об'єктів - пам'ятками природи загальнодержавного значення, які чекають на підпис Президента України.

Розроблені на їх основі проекти 3-х Указів Президента України погоджено в установленому порядку із зацікавленими центральними органами виконавчої влади та організаціями, схвалено на засіданнях Уряду та подано на розгляд Адміністрації Президента України.

Йдеться про проекти указів Президента України: «Про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення» (оголошити заказник «Волощина» та пам'ятки природи «Балка Крейдяний яр», «Печера Опільська», розширити 3 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва в Тернопільській та Луганській областях) – схвалено на засіданні Уряду 02.09.2010;

«Про оголошення природних територій заказниками загальнодержавного значення» (оголошення заказників «Урочище Терське», «Добрянські гори», «Ельба», «Балка Ковильна» та «Товтровий степ» в Луганській та Тернопільській областях) – схвалено на засіданні Уряду 13.04.2011;

Про оголошення природних територій та об'єктів заказниками і пам'ятками природи загальнодержавного значення (оголошення заказників «Дельфінієвий схил», «Слізаветівський степ», «Сафоново», «Калинове-Довге», «Церковний ліс» та 2 пам'ятки природи в Луганській та Івано-Франківській областях) – схвалено на засіданні Уряду 30.11.2011.

<http://blogs.korrespondent.net/celebrities/blog/14k/a103003>

Телебачення і радіомовлення

Європейський газ пішов до України

УТ-1, Підсумки дня

Юлія ГАЛУШКА, ведуча: Європейський газ пішов до України. Прокачування перших кубометрів палива за реверсним напрямком з ЄС розпочали через Угорщину. Про це повідомив Прем'єр-міністр у Будапешті, де перебуває з офіційним дводенним візитом. Україна й Угорщина також підписали документи про співпрацю у сфері інвестицій та в аграрній галузі. І оголосили про наміри розширювати спільні транспортні коридори. Початок газових поставок Микола Азаров назвав проривом у розбудові енергонезалежності країни. Прем'єр наголосив: нинішні потужності дадуть змогу імпортувати до України 2 мільярди кубометрів палива на рік. А у перспективі обсяги газу зростуть у п'ятеро.

Інформаційне управління Апарату Верховної Ради України

Понад 10 тисяч людей зібралися в Івано-Франківську на акцію "Вставай, Україно!"

ICTV, Факти

Олена ФРОЛЯК, ведуча: Понад 10 тисяч людей зібралися сьогодні в Івано-Франківську на акцію "Вставай, Україно!". Колону з величезним українським прапором, гаслами та барабанами очолили Арсеній Яценюк, Олег Тягнибок і до них сьогодні доєднався Віталій Кличко. Це вже четверта акція, на яку опозиції збирає тисячі людей аби висловити потреби в соціальних, політичних та економічних змінах. Зокрема опозиціонери закликали скасувати Пенсійну та медичну реформу, ухвалити новий Податковий кодекс, і звільнити політичних в'язнів. Лідери "Батьківщини", "УДАР" і "Свободи" заявили, що акції продовжать, а 18 травня на День Європи велике зібрання скличуть у Києві.

Арсеній ЯЦЕНЮК, голова фракції ВО "Батьківщина": "Щоб задекларувати, що Україна є і буде європейською державою. І що український народ буде боротися за своє право. Почувати себе вільним у своїй державі, і вибирати того, кого він хоче. І щоб саме українським народом керували ті, котрі переживають за долю України і кожного українця".

Спостерігачі Європарламенту не розповіли про результати зустрічі з Тимошенко *5 канал, Час новин*

Ігор ТАТАРЧУК, ведучий: Спостерігачі Європарламенту Пет Кокс та Александр Квасневський покинули територію харківської лікарні Укрзалізниці, не поспілкувавшись із пресою. У медзакладі, де проходить курс лікування Юлія Тимошенко, вони перебували близько трьох годин. До лікарні Укрзалізниці сьогодні прибули також начальник Качанівської колонії Ігор Колпашиков, начальник пенітенціарної служби Харківщини і прокурор області. Нагадаємо, що місія спостерігачів Європарламенту слідкує в Україні за перебігом справ Тимошенко та Луценка, ув'язнення яких переконало чимало діячів Євросоюзу у вибірковості українського правосуддя.

В Івано-Франківську пройшла акція "Вставай, Україно!"

Ігор ТАТАРЧУК, ведучий: Опозиційна акція "Вставай, Україно!" триває в Івано-Франківську. Від пам'ятника Івану Франку колона протестувальників пройшла до Вічевого майдану у центрі міста. На акції присутні лідери опозиційних парламентських фракцій - Арсеній Яценюк та Олег Тягнибок. Вперше до них приєднався і лідер "УДАР" Віталій Кличко. За даними прес-служб партій "Батьківщина" та "Свобода", до маршу долучилося понад 10 тисяч людей. За підрахунками міліції, в акції брали участь 3 тисячі осіб. Перед початком маршу лідери опозиції наголосили, що основною метою акції є вияв непокори чинному режиму, і закликали українців приєднатися до завершального етапу заходу в Києві. Нагадаємо, акція "Вставай, Україно!" стартувала 14 березня у Вінниці. Згодом протестувальники збиралися в Ужгороді та Львові. Закінчитися протести мають 18 травня у столиці, на Європейській площі.

Арсеній ЯЦЕНЮК, голова ради ОО "Батьківщина": "Ви бачите, що ми, як три політичні сили - разом. Те, що сьогодні відбувається у Франківську - це свідчення того, що ми йдемо правильним шляхом. Це вже четверта акція, на яку виходить тисячі людей. Окрім відставки Президента Януковича і уряду, яка, до речі, буде розглядатися на наступному пленарному тижні, у нас є соціальний пакет... Це скасування пенсійної реформи, це скасування медичної реформи, це прийняття нового Податкового кодексу, це прийняття закону про імпичмент, це ті речі, що потрібні сьогодні для країни. І на цих віче, на цих зібраннях, на цих протестних акціях люди вимагають від влади прийняти те, що ми поставили, як свій політичний і економічний меморандум".

Віталій КЛИЧКО, лідер фракції "УДАР": "Ми втрьох, три лідери опозиційних сил, у яких, до речі, різні партії, різні програми, різні політичні платформи, але нас всіх об'єднує те, що ми не хочемо жити при диктатурі, нас об'єднує те, що ми боремось разом".

Киев готовится к весеннему паводку

Интер, Подробности

Анастасия ДАУГУЛЕ, ведущая: Киев в ожидании большой воды. На улице неумолимо теплеет. Тонны и тонны снега постепенно тают. Что могут противопоставить законам физики столичные власти? И вынесли ли они урок из недавнего ЧП - Антонина Маровди.

Антонина МАРОВДИ, корреспондент: Просто курс молодого бойца - сначала преодолевали снежные препятствия, а теперь и водные. Вот такую дорогу водители называют стиральной доской, на асфальте еще есть куски льда, а сверху он уже залит водой, что делает движения по нему особо опасным. Первые столичные лужи и снова паника на дороге - пробки. Машины ездят аккуратно, ведь их то и дело бросает в разные стороны.

Александр БУБЛИК, киевлянин: "Кошмар, страшный ужас, потоп, скоро надувную лодку взять на крайний случай, чтобы можно было бы с берега на берег ездить. Вы ж видите - плаваем, весел только не хватает".

Антонина МАРОВДИ, корреспондент: Многие уверены, совсем скоро будет очередной столичный армагеддон. Некоторые готовятся прямо как к концу света.

Валерий ИВАНОВ, киевлянин: "Буде підтоплення, думай - не думай, а черпаком його не вичерпаєш. Човна не купив, але я готуюсь: сухарі, вода, м'ясо, щоб було все, щоб приготуватись".

Антонина МАРОВДИ, корреспондент: Природа шутки шутит. Если в некоторых местах колеса машин в воде, то вот на Подоле - буксуют в снежных сугробах. С крыш падают огромные глыбы льда, угрожающе висят сосульки. Город - в оградительных ленточках. Сегодня на этом доме уже отвалился кусок железной конструкции, пробил козырек. Другой кусок - опасно висит над подъездом, но коммунальными службами и не пахнет.

Лилия ТРОХИМЕЦ, школьница: "Палили глыбы ледяные, падали рядом со мной, чуть меня не убивало, но я успевала проскочить просто".

Антонина МАРОВДИ, корреспондент: А вот и протесты - с надувной лодкой и требованием.

Активист: "Це треба їх посадити у лодку і відправити куди подаль. На край світу. Щоб їх тут узагалі не було".

Антонина МАРОВДИ, корреспондент: Но в киевской администрации - не слышат. Заняты. Решают, как же им избежать последствий будущих паводков. Попов уходит никуда не собирается.

Александр ПОПОВ, председатель киевской городской государственной администрации: "Так як ви думаєте, в час, коли треба активізувати роботу, коли треба максимальна віддача, скласти повноваження і піти, і сказати: все це мене не цікавить? Я взяв на себе зобов'язання - і я їх виконаю".

Антонина МАРОВДИ, корреспондент: Чиновники уверены - Киев справился с первым ударом стихии, жизнь налаживается. К таянию снега - готовятся. А пока киевляне запасаются резиновыми сапогами. Говорят - они уже в дефиците.

Петр Береговой стал новым главой "Киевавтодора"

Анастасия ДАУГУЛЕ, ведущая: У "Киевавтодора" новый глава. Вместо отправленного в отставку Георгия Глинского за дороги в столице теперь в ответе Петр Береговой. Его назначил столичный градоначальник Александр Попов. Петр Береговой работает в системе "Киевавтодора" почти тридцать лет. Начинал простым водителем и вырос до управленца высшего звена. Последние десять лет возглавлял Дорожно-эксплуатационное управление одного из районов Киева. Напомню, на днях Попов, кроме главы "Киевавтодора", уволил еще и руководителя управления по чрезвычайным ситуациям. Эта должность до сих пор вакантна. А вот вместо Александра Мазурчака, который написал заявление сам, - будет Анатолий Голубченко. Правда, он пока временно исполняет обязанности первого зама Попова.

Три лидера оппозиционных парламентских сил впервые собрались вместе на своей акции Вставай, Украина!

ТРК "Украина", События

Елена КОТ, ведущая: Три лидера оппозиционных парламентских сил впервые собрались вместе на своей акции Вставай, Украина! Сегодняшнее вече провели в Ивано-Франковске. Там недовольных властью, по оценкам организаторов, пришло 10 тысяч. Они традиционно прошли маршем по улицам города и провели на площади митинг.

Конституционный Суд к вопросу о назначении выборов в столице не приступал

Елена КОТ, ведущая: Конституционный суд к вопросу о назначении выборов в столице пока даже не приступал. Об этом сообщили оппозиционеры ознакомившись с соответствующим представлением регионалов. Те настаивают, что местные власти нужно избирать одновременно по всей стране в 2015 году. В то время как в Батьківщині уверенны, ничто не мешает еще раз провести внеочередные выборы, как это и было 5 лет назад.

Юрий ОДАРЧЕНКО, народный депутат от фракции «Батьківщина»: «Зараз може бути внесена постанова про призначення позачергових виборів міського голови і міської ради в місті Києві і рада немає ніяких причин, щоб за нього не голосувати».

Під стінами обладміністрації почулилися представники Партії регіонів та «Свободи»

ТВі, Сьогодні

Олексій ЛІХМАН, ведучий: Хмельницьке протистояння. Під стінами обладміністрації почулилися представники Партії регіонів та «Свободи». Націоналісти проводили під будівлею мітинг проти закриття мед закладів та шкіл на селі. Донести свої вимоги вирішили особисто депутатам, але потрапити на сесію облради, їм завадили прихильники влади. В результаті, силами помірялися близько двохсот свободівців, та з пів сотні їх опонентів. Прорватися до приміщення облради таки вдалося одному свободівцеві і нардепу Ігорю Сабію. А от виступити йому не дали. На відміну від вулиці, у залі чисельна перевага була уже на боці регіоналів.

Ігор САБІЙ, народний депутат, ВО «Свобода»: «Під гаслами, що вони оптимізують мережу освіти, чи мережу охорони здоров'я, криється те, що по таких дорогах, які зараз є, ні хворі, ні учні просто на просто фізично не зможуть добратися до місць чи лікування, чи навчання. Власне вважаємо, що якраз влада свідомо до цього всього довела».

Василь ЯДУХА, голова Хмельницької обласної держадміністрації: «Сьогодні ми ще раз вкотре пересвідчилися: політичні опоненти діючої влади, не вносячи ніяких конструктивних, абсолютно, пропозицій по жодному з питань. Їздять по території області, перекручують факти, нагнітають обстановку. Народний депутат Сабій, виступаючи з трибуни Верховної Ради, прямо ганьбить Хмельниччину».

Віталій Кличко пообіцяв у Лондоні, що не розчарує

Радіо Свобода, Новини

Лондон – Віталій Кличко відвідав британську столицю з виступами, які схожі на приготування політика до виборчої кампанії. Політик і боксер-важковаговик пропагував діяльність своєї молоді партії УДАР, яка вперше потрапила до Верховної Ради після виборів минулої осені.

Однак Віталій Кличко зауважив, що вважає передчасним відповідати на запитання про можливість його балотування на посаду мера Києва чи на президента.

Одна із зустрічей відбулася в Українському інституті Лондона, де Віталія Кличка лондонські українці приймали дуже доброзичливо.

Усі запитання до лідера партії УДАР стосувалися лише політики і його бачення шляху розвитку України. Кличко говорив, зосереджуючись на двох головних гаслах: про бажання

інтегрувати Україну з Європою, щоб українці могли жити за європейськими стандартами, – а також постійно наголошував на боротьбі з корупцією.

Коли його запитали про конкретні дії, що мали б подолати проблему корумпованості суспільства, політик запропонував поглянути на Грузію.

«У мене є гарний приклад. Я був у Грузії 2006 року. То була бідна, маленька країна. Нічого не мала. Вони експортують лише вино і мінеральну воду «Боржомі». Я приїхав минулого року знову до Грузії – я був шокований. Як так можливо? За п'ять років змінити країну! Корупції – нуль. Довіра до міліції – більша, ніж довіра до церкви», – сказав, викликавши сміх, Кличко.

Порада не розкидатися обіцянками

Аудиторія Українського інституту сміялася не лише тому, що Віталієві Кличку вдався жарт із порівнянням грузинської поліції й церкви.

Справа у тому, що при цьому поруч із боксером-політиком сидів ректор львівського Українського католицького університету, єпископ Української греко-католицької церкви Борис Гудзяк, який також є представником папи Римського для українців у Франції.

Єпископ Гудзяк під час дискусії не зупинявся на порівнянні церкви й міліції, але натомість наголосив, що такі нові політики, як Віталій Кличко, зараз перебувають під пильною увагою українського суспільства, яке, можливо, покладає на своїх лідерів занадто великі надії.

«Доки ми чекаємо гетьмана-месії: Ющенко, Кличка, який нас виведе з дому неволі, доти не буде почуття відповідальності у кожного українця», – сказав єпископ Борис Гудзяк. А у відповідь на заклик Кличка їхати до Батумі, бо там, мовляв, майже так само, як у Лас-Вегасі, він запросив його натомість відвідати Український католицький університет у Львові.

Загалом від спілкування з Віталієм Кличком у присутніх, серед яких був, наприклад, колишній британський посол в Україні Роберт Брінклі, скалося позитивне враження.

Він, хоч часом збиваючись і підшукуючи слова, виголошував ті гасла, що знаходять відгук у багатьох українців.

Проте після зустрічі учасники вказували, що Віталій Кличко, хоча він наближається до пенсійного віку в спорті, коли йдеться про політику, є лише початківцем.

Йому порадили не поспішати з обіцянками, бо гарних, а потім не втілених гасел українці, і в Лондоні зокрема, чули не від одного амбітного українського політика.